

habitus

Achtergronddocument ecologische werkprotocollen

Maai-, bagger- en schoningswerkzaamheden

Gemeente Nieuwkoop

nieuwkoop

Projectadviseur
Nick Stam MSc
nickstam@habitus.nl
0172-204060

Rapportage
Nick Stam MSc

Documentcode
NKOO20260167-AD-V1

In opdracht van
Gemeente Nieuwkoop

Contactpersoon opdrachtgever
dhr. C. Tas

Opleverdatum
7 oktober 2026

Kwaliteitscontrole
Nick Kroese BSc

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport inclusief foto's is enkel toegestaan met toestemming van de eigenaar (de opdrachtgever) en onder vermelding van de bron.
Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Habitus geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of door toepassing van adviezen. Onze algemene voorwaarden zijn hier in te zien en onze privacyverklaring vind je hier.

Habitus is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

Adres: Tolnasingel 3 / 2411 PV / Bodegraven
Kvk-nummer: 78391385 / **Btw-nr:** NL861372669B01
www.habitus.nl

Beschermde diersoort
Op de afbeelding is de platte schijfhoren zichtbaar, een beschermde waterslak die voorkomt in de gemeente Nieuwkoop.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 4

2. METHODE 6

3. RESULTATEN BUREAUSTUDIE 10

4. POTENTIEBEPALING BESCHERMDE SOORTEN 15

5. RESULTATEN ANALYSE SPECIFIEKE ZORGPLICHT 18

BRONVERMELDING 20

1. INLEIDING

De gemeente Nieuwkoop voert jaarlijks werkzaamheden in bermen, oevers en wateren. Het gaat hierbij onder andere om maai-, bagger- en schoningswerkzaamheden. Met het uitvoeren van deze werkzaamheden treden nadelige effecten op, op (beschermde) dier- en plantensoorten. Om zorgvuldig om te gaan met aanwezige (beschermde) dier- en plantensoorten en om te voorkomen dat voorafgaande aan de werkzaamheden langdurige (vergunnings)trajecten uitgevoerd moeten worden, conformeert de gemeente Nieuwkoop zich aan de gedragscode soortenbescherming gemeenten 2025 (Stadswerk, 2025).

1.1 Gedragscode

De gedragscode is opgesteld zodat men zorgvuldig kan handelen tijdens het voorbereiden en uitvoeren van werkzaamheden op locaties met beschermde soorten. De gedragscode is enkel te gebruiken als de werkzaamheden vallen onder 'ruimtelijke ontwikkeling' of inrichting of onder 'bestendig beheer' en onderhoud, zoals vastgelegd in Artikel 11.45, 11.53 en 11.59 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). In de ecologische werkprotocollen wordt een overzicht gegeven op welke werkzaamheden deze van toepassing zijn (Habitus; NKOO20260167-EWP-maaien; 7 oktober 2026) en één voor schonings- en baggerwerkzaamheden (Habitus; NKOO20260167-EWP; Water en oevers; 7 oktober 2026)

Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting

Er wordt gesproken van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting als de activiteiten leiden tot een fysieke verandering of een functieverandering van een terrein, gebouw of voorziening. Enkele voorbeelden zijn het verwijderen of aanleggen van wegen, het dempen of graven van sloten, het aanleggen of verwijderen van een brug en het aanleggen of verwijderen van een bomengroep.

Bestendig beheer en onderhoud

Er wordt gesproken van bestendig beheer en onderhoud als de activiteiten als doel hebben om het bestaande functioneren te handhaven. Enkele voorbeelden zijn schonings- en baggerwerkzaamheden, het snoeien van struiken, het maaien van bermen, het vervangen van wegmeubilair en het schilderen van gebouwen.

Ecologische werkprotocollen

Om gebruik te mogen maken van de gedragscode dienen ecologische werkprotocollen (EWP's) te worden opgesteld voor de uit te voeren werkzaamheden. In deze EWP's dient ingegaan te worden op de werkzaamheden en hoe schadelijke handelingen op voorkomende beschermde soorten voorkomen kan worden. Vervolgens wordt in het ecologisch werkprotocol beschreven op welke manieren schadelijke handelingen voorkomen of beperkt kunnen worden.

1.2 Ecologische werkprotocollen

Voor de werkzaamheden zijn overkoepelende ecologische werkprotocollen opgesteld. De ecologische werkprotocollen zijn opgenomen in losse documenten. In totaal zijn twee overkoepelende ecologische werkprotocollen opgesteld. Eén voor de maaiwerkzaamheden (Habitus; NKOO20260167-EWP-maaien; 7 oktober 2026) en één voor schonings- en baggerwerkzaamheden (Habitus; NKOO20260167-EWP; Water en oevers; 7 oktober 2026).

Van overkoepelend ecologisch werkprotocol naar projectspecifiek ecologisch werkprotocol

Een overkoepelend ecologisch werkprotocol is generiek en dus niet project-specifiek. In een overkoepelend ecologisch werkprotocol worden alle maatregelen beschreven voor de in de gemeente voorkomende beschermde soorten én waar door de werkzaamheden veroorzaakte schadelijke handelingen niet op voorhand uit te sluiten zijn. Zijn de voorgeschreven maatregelen niet mogelijk om op een locatie uit te voeren dan kan alsnog een nader onderzoek worden uitgevoerd. Er zijn soorten die niet in de gehele gemeente verwacht worden, maar op specifieke locaties. Waar deze niet voorkomen of verwacht worden op basis van biotoop, hoeven de voorgeschreven maatregelen niet uitgevoerd te worden. Worden de werkzaamheden uitgevoerd op een locatie waar de soort voorkomt of niet kan worden uitgesloten, dienen de maatregelen uitgevoerd te worden. Dit kan worden bepaald op basis van de potentietekeningen van de beschermde soorten, zie Hoofdstuk 4. Ook kan het zijn dat een deskundig ecoloog een inspectie ter plaatse van de werklocatie uitvoert als dit is voorgeschreven in de maatregelen. Op basis hiervan kan het zijn dat maatregelen wel of niet uitgevoerd dienen te worden. Op basis van het overkoepelend ecologisch werkprotocol dienen daarom door de gemeente of door de uitvoerende aannemer projectspecfieke ecologische werkprotocollen gemaakt te worden.

Onderbouwing ecologisch werkprotocol

De overkoepelende ecologische werkprotocollen zijn zo concreet en kort mogelijk opgesteld om deze zo leesbaar mogelijk te houden. De onderbouwing voor de werkprotocollen is opgenomen in voorliggend document. In voorliggend document is de volgende informatie te vinden; de bureaustudies, de potentietekeningen, de toetsingen aan de verbodsbepalingen en de onderbouwing voor het uitsluiten of niet uitsluiten van schadelijke handelingen op bepaalde soorten of soortgroepen. Deze informatie is niet direct nodig voor degene die de werkzaamheden uitvoeren in het veld, maar betreft de relevante achtergrondinformatie.

1.3 Verantwoordelijkheid, reikwijdte en geldigheid

De overkoepelende ecologische werkprotocollen en de daaruit voorkomende projectspecifieke werkprotocollen mogen enkel gebruikt worden door werknemers van de gemeente Nieuwkoop of partijen die werken in opdracht van de gemeente Nieuwkoop. De gemeente Nieuwkoop is verantwoordelijk voor het verstrekken van de EWP's en indien nodig het geven van een toelichting aan derden die in opdracht van de gemeente werkzaamheden uitvoeren. Tevens is de gemeente Nieuwkoop verantwoordelijk voor het updaten van de EWP's indien nodig. Een update is onder andere nodig bij de vestiging van nieuwe beschermde soorten in de gemeente, veranderende wetgeving en werkzaamheden op nieuwe locaties. Geadviseerd wordt om jaarlijks de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) te raadplegen om vast te stellen of nieuwe beschermde soorten zich hebben gevestigd in de gemeente. Indien hier sprake van is dient beoordeeld te worden of deze relevant zijn voor de werkzaamheden en de locaties waar deze worden uitgevoerd. De werkprotocollen kunnen gebruikt worden zo lang de gedragscode geldig is. De huidige gedragscode waarop de overkoepelende ecologische werkprotocollen zijn opgesteld, is geldig tot en met 31 maart 2030. Is het niet mogelijk om de voorgeschreven maatregelen op een locatie uit te voeren dan kan alsnog een nader onderzoek worden uitgevoerd. Op basis daarvan kunnen de werkzaamheden of worden uitgevoerd of kan een omgevingsvergunning worden aangevraagd.

1.4 Wetgeving

De wettelijke bepalingen betreffende natuurbescherming zijn vanaf 1 januari 2024 vastgelegd in de Omgevingswet en nader uitgewerkt in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Er dient rekening gehouden te worden met het uitvoeren van activiteiten en mogelijke gevolgen op beschermde soorten. De bescherming van soorten is vastgelegd in de volgende wetgeving:

- Vogelrichtlijn: Artikel 11.37, Bal;
- Habitatrichtlijn: Artikel 11.46, Bal;
- Andere soorten: Artikel 11.54, Bal;
- Specifieke zorgplicht: Artikel 11.27, Bal.

In de basis wordt gericht op het voorkomen van overtredingen door te werken volgens een gedragscode. Soms is dit niet mogelijk, en is er een voorgeschreven maatregel waarbij beperkt overtreden onder de vrijstelling van de gedragscodes mogelijk is. Dit is enkel toegestaan als er een in de wet genoemd belang van toepassing is. Deze maatregelen zijn apart aangegeven in de overkoepelende ecologische werkprotocollen.

De specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Bal) verplicht initiatiefnemers om nadelige gevolgen te voorkomen op de staat van instandhouding van Rode Lijst-soorten. Als het voorkomen niet mogelijk is moet de schade worden beperkt, of, in het laatste geval, hersteld.

1.5 Ecologische deskundige

RVO heeft een definitie opgesteld van een ecologische deskundige (RVO, 2024). Wanneer in dit rapport wordt gesproken van een ecologische deskundige, betreft het iemand die aan onderstaande eisen van een ecologische deskundige voldoet.

"*Een ecologisch deskundige is een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring. Hij of zij geeft ecologisch advies en/of begeleidt werkzaamheden op het gebied van habitats (natuurlijke leefgebieden) en soorten. En heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hiermee bedoelen we dat de ecologisch deskundige:*

- *de functionaliteit van leefgebieden van beschermde soorten (her)kent;*
- *kennis heeft van algemeen erkende onderzoeksmethoden;*
- *ecologische werkprotocollen kan uitwerken;*
- *specifieke maatregelen kan begeleiden.* "

1.6 Achtergronddocument

In voorliggend document is informatie vastgelegd over de totstandkoming van de overkoepelende ecologische werkprotocollen. De volgende onderdelen zijn terug te vinden in het achtergronddocument:

- Methode en resultaten van de bureaustudie voor beschermde soorten inclusief de potentie-tekeningen van waar beschermde soorten aanwezig zijn en wel of niet kunnen worden uitgesloten.
- Methode en resultaten van de bureaustudie voor soorten van de Rode Lijsten (specifieke zorgplicht).
- Toetsing of de werkzaamheden kunnen leiden tot schadelijke handelingen op beschermde soorten.
- Toetsing of de werkzaamheden kunnen leiden tot nadelige effecten op de staat van instandhouding van soorten van de Rode Lijsten (specifieke zorgplicht).

2. METHODE

In dit hoofdstuk wordt de methode beschreven van de bureaustudie, de potentiebeoordeling en het opstellen van de potentietekeningen. Ook wordt beschreven hoe de conclusies omtrent de Rode Lijsten tot stand zijn gekomen.

2.1 Analyse beschermde soorten

Het doel van de analyse is om inzicht te krijgen in welke beschermde soorten voorkomen binnen de gemeente. De focus van de analyse ligt op de soorten welke door de werkzaamheden negatief worden beïnvloed. De eerste stap van de analyse bestaat uit een bureaustudie; het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de verspreidingsatlas en luchtfoto's. Daarna wordt een potentiebepaling gedaan. In onderstaande paragrafen wordt ingegaan op de methode van deze onderdelen.

2.1.1 Bureaustudie

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van (beschermde) soorten in en rond de gemeente worden de verspreidingskaarten van de verspreidingsatlas geraadpleegd. Voor inzicht in waarnemingen van soorten wordt de NDFF geraadpleegd. De NDFF combineert data van meer dan 100 andere databanken, valideert deze data en wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen. Hierbij wordt de data van de afgelopen tien jaar geraadpleegd (voor vogels vijf jaar wegens het zeer grote aantal bekende waarnemingen). Er wordt gekeken naar de waarnemingen binnen de gemeentelijke grens en 1,0 kilometer daarbuiten. Dit in het kader van mobiele soorten als vleermuizen en amfibieën en zodat ook beschermde soorten in het grensgebied beoordeeld worden. De volgende zoekopdrachten worden uitgevoerd:

1. Waarnemingen van beschermde soorten van de Habitatrichtlijn (Artikel 11.46 Bal) en Andere soorten (Artikel 11.54 Bal);
2. Waarnemingen van vogelsoorten onder de Vogelrichtlijn (Artikel 11.34 Bal), met name gericht op de ijsvogel, oeverzwaluw en zwarte stern gezien voor deze soorten soortspecifieke maatregelen zijn opgenomen in de gedragscode soortenbescherming gemeenten 2025 (Stadswerk, 2025).

Deze zoekopdrachten kunnen informatie verstrekken over waar bepaalde soorten voorkomen. Relevante data wordt op kaarten weergegeven om het reeds bekende voorkomen inzichtelijk te maken. Echter, geen data betekent niet dat een soort daar niet voorkomt. Als er geen onderzoek is uitgevoerd op een locatie, is het niet bekend of beschermde soorten voorkomen en kan een analyse van databanken zorgen voor een vals negatief resultaat.

Toelichting op de afbeelding
Uitvoer van baggerwerkzaamheden.

2.1.2 Potentiebepaling

Het doel van de potentiebepaling is om te bepalen waar beschermde soorten voorkomen, waar er potentie is of uitgesloten kunnen worden binnen de gemeente. Waar beschermde soorten voorkomen of kunnen voorkomen is het noodzakelijk om de maatregelen als opgenomen in de overkoepelende ecologische werkprotocollen op te nemen in een projectspecifiek ecologisch werkprotocol. De eerste stap in de potentiebepaling is om de potentie van locaties in te schatten vanaf luchtfoto's en met behulp van Street Smart (Cyclomedia). Er zullen locaties zijn waarvan de potentie niet met zekerheid kan worden bepaald, bijvoorbeeld omdat deze niet zichtbaar zijn met Cyclomedia en/of vanaf de luchtfoto niet de potentie bepaald kan worden. In dat geval zal deze locatie gemarkeerd worden als "onzeker" en nader worden bekeken tijdens het verkennend veldonderzoek.

Omdat de analyse op een grote schaal wordt uitgevoerd kan redelijkerwijs niet elke berm, oever en watergang bekeken worden in een veldbezoek om de exacte potentie te bepalen. In een analyse op deze schaal kan geen volledige uitsluiting van soorten gedaan worden, omdat de natuur variabel is en niet elke aanwezige structuur grondig onderzocht kan worden omdat dit maatschappelijk onevenredig veel tijd en geld kost. Er wordt daarom gekeken of een soort voorkomt, kan voorkomen of kan worden uitgesloten. Voor de potentiebepaling worden de bermen, oevers en watergangen ingedeeld in categorieën waarbij onderstaande aspecten beoordeeld worden:

- **Watergang:** voor de watergang wordt per locatie gekeken naar het type water (sloot, rivier of plas). Ook wordt gekeken naar de aanwezige watervegetatie. Hierbij is gekeken of watervegetatie aanwezig is en zo ja welk type en de totale bedekking. Sprake kan zijn van enkel sporadisch riet in de kant, een brede rietstrook welke ook meer in het water staat en de aanwezigheid van drijfbladvegetatie met een specificatie of daarbij ook krabbenscheer aanwezig is.
- **Berm/oever:** voor de bermen en oevers wordt per locatie gekeken naar de aanwezige begroeiing (grassen, kruiden, laanvegetatie, vrijstaande bomen, bosschages en/of vegetatie in tuinen).
- **Ligging:** voor de ligging wordt per locatie gekeken of deze gelegen is in agrarisch gebied, een dorpskern of in het Natura 2000-gebied (Nieuwkoopse plassen en De Haeck). Bij een ligging in agrarisch gebied of dorpskern wordt ook gekeken of een locatie grenst aan het Natura 2000-gebied.
- **Grondsoort:** voor de grondsoort wordt gekeken of sprake is van een klei-, veen- of zandbodem.

Op basis van deze categorieën kan in combinatie met de soort-specifieke ecologie worden bepaald of een soort ter plaatse voorkomt, kan voorkomen of kan worden uitgesloten. Zo is bijvoorbeeld de platte schijfhoren vooral gebonden aan veenwateren, de soort komt slechts beperkt voor in wateren op kleigronden en is zeldzaam op zandgronden.

Ook is het een typische soort van het buitengebied en komt de soort slechts uitzonderlijk voor in een stads- of dorpskern. Ook de gegevens omtrent het voorkomen van de soort voortkomend uit de bureaustudie wordt meegenomen in de potentiebepaling.

2.1.3 Verkennend veldonderzoek

Voorafgaande aan het veldbezoek door een ervaren ecoloog met kennis van de regio wordt met behulp van luchtfoto's een inschatting gemaakt waar in de gemeente potentieel belangrijke structuren aanwezig zijn voor beschermde soorten. Er is hierbij gelet op de aanwezigheid van elementen die beschermde functies kunnen hebben. Het veldbezoek is gebruikt ter validatie van de uitgevoerde potentiebeoordeling op basis van luchtfoto's. Ook worden alle locaties bezocht waarvan de potentie tijdens het bureauonderzoek niet kon worden bepaald. Tijdens het verkennend veldonderzoek is grofweg door het gehele plangebied gereden en zijn foto's gemaakt.

2.1.4 Potentietekeningen

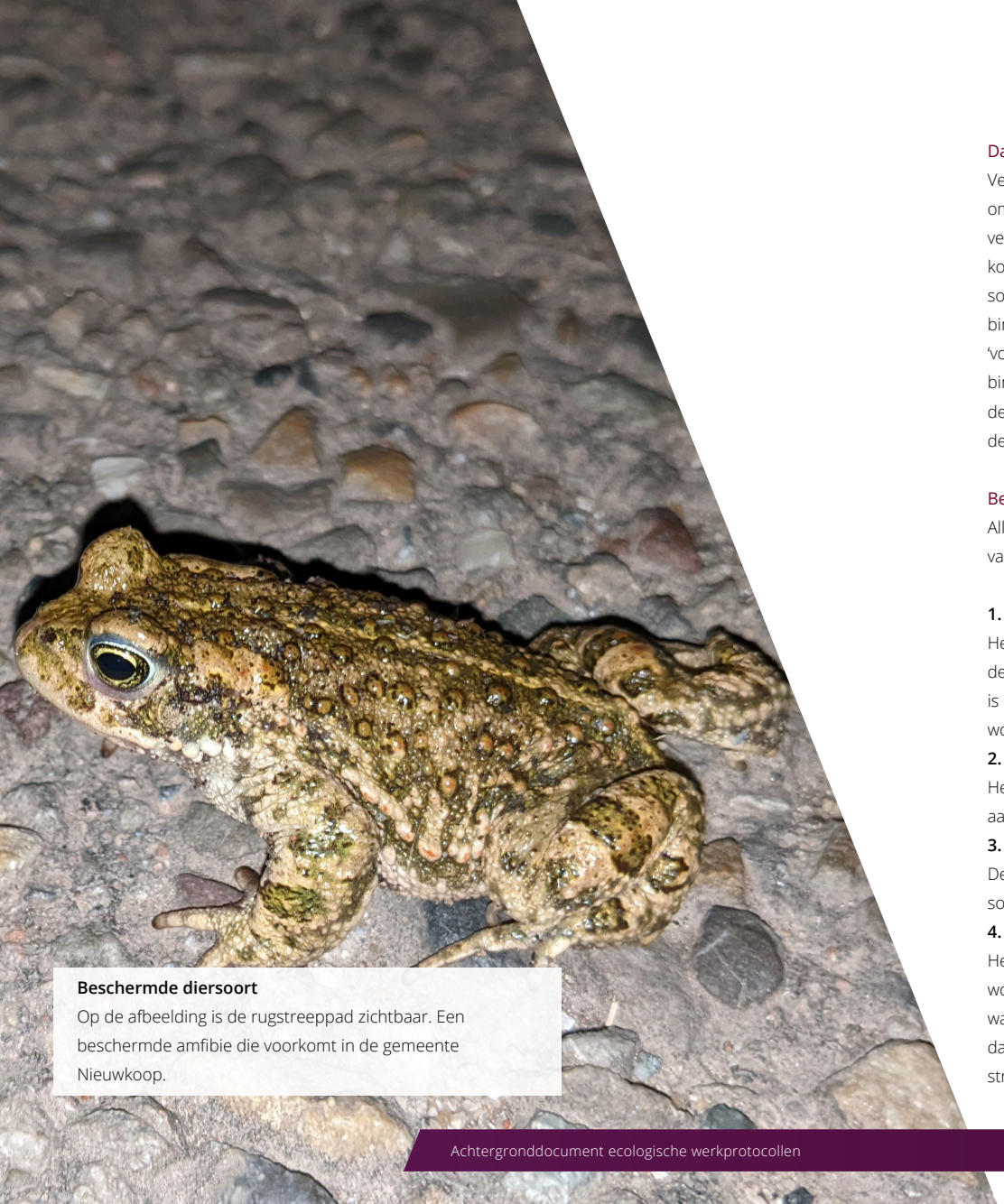
Op basis van de analyse van de beschermde soorten en de potentiebepaling van de wateren, oevers en bermen zijn potentietekeningen gemaakt ten behoeve van het opstellen van de ecologische werkprotocollen. Op deze potentietekeningen is aangegeven of een beschermde soort voorkomt, kan voorkomen of kan worden uitgesloten.

2.2 Ecologische werkprotocollen

Op basis van de voorkomende beschermde soorten in Nieuwkoop zijn de oeverkoepelende ecologische werkprotocollen opgesteld. Voor de beschermde soorten is gekeken of soortspecifieke en/of algemene maatregelen in de gedragscode zijn opgenomen. Indien aanwezig zijn deze opgenomen in de werkprotocollen. Op basis van de potentietekeningen kan worden bepaald waar voor welke soorten maatregelen genomen moeten worden. Voor de werkzaamheden zijn algemene maatregelen van toepassing die te alle tijden uitgevoerd dienen te worden.

2.3 Specifieke zorgplicht

Om invulling te geven aan de beoordeling van Rode Lijst-soorten en mogelijke nadelige gevolgen, heeft Habitus een werkwijze ontwikkeld om kritische soorten in beeld te brengen en vervolgens passende maatregelen te adviseren. In onderstaande alinea's en in Bijlage 1A wordt deze werkwijze stapsgewijs toegelicht.

Beschermde diersoort
Op de afbeelding is de rugstreeppad zichtbaar. Een beschermde amfibie die voorkomt in de gemeente Nieuwkoop.

Datakwaliteit en -kwantiteit

Verwacht wordt dat niet alle soortgroepen met Rode Lijst-soorten voldoende grondig zijn geïnventariseerd om direct voldoende informatie te hebben voor een analyse. Onderzoek naar sommige soortgroepen vereist specialistische kennis om soorten te determineren of deze soorten laten zich beperkt zien (zoals kokerjuffers of paddenstoelen. Dit roept vervolgvragen op: hoeveel waarnemingen zijn voldoende van een soortgroep om een analyse te doen? En gaat het enkel om het aantal waarnemingen of is ook de spreiding binnen het gebied van belang? En als het aantal waarnemingen én de spreiding voldoende zijn, is er dan 'voldoende data'? Of wil je de totale soortenrijkdom die je kan verwachten binnen een soortgroep (en binnen het plangebied) ook meewegen? Net als de kwaliteit van de waarnemingen/waarnemers. Kortom: de beoordeling van de data is een essentiële stap in de methode, omdat dit het uitgangspunt vormt van de analyse.

Beoordeling van de data

Alle data uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is beoordeeld op kwantiteit als kwaliteit. De data van iedere soortgroep is beoordeeld op:

1. Aantal waarnemingen
Het aantal waarnemingen van een soortgroep dient voldoende groot te zijn om representatief te zijn voor de verwachte soortdiversiteit. Als het aantal waarnemingen van een soortgroep voldoende groot is, dan is een habitatcheck soms niet nodig. Wel dient altijd aanvullend naar de spreiding en kwaliteit gekeken te worden, zie onderstaande paragrafen.

2. Spreiding
Het betreft de spreiding van de waarnemingen. Dit betreft zowel de spreiding in ruimte als in de variatie aan biotopen.

3. Kwaliteit
De kwaliteit van waarnemingen. Dit wordt beoodeeld door te kijken of waarnemingen zijn verricht door soortenexperts van bijvoorbeeld RAVON, Sovon, BLWG of een andere soortenorganisatie.

4. Aandeel bekend van totale soortenrijkdom
Het percentage waargenomen soorten binnen de verwachte totale soortenrijkdom in een gebied, wordt bepaald met een zogenaamde Chao1-berekening. Deze formule geeft op basis van het aantal waarnemingen van soorten een indicatie van de totale soortenrijkdom in een gebied en het percentage dat daarvan bekend is. Om te beoordelen of de data uit de NDFF voldoende informatie geeft, is een stroomschema opgesteld dat voor iedere soortgroep gevolgd is, zie Bijlage 1A.

2.3.1 Bureaustudie

Bekende waarnemingen met een buffer van drie kilometer vanaf de werkzaamheden worden opgevraagd vanuit de NDFF. Het betreft soorten van de volgende Rode Lijsten: dagvlinders, libellen, vissen, zoogdieren, korstmossen, mossen, paddenstoelen, vaatplanten en weekdieren. Voor sprinkhanen en krekels, platwormen, steenvliegen, bijen, kokerjuffers, haften en zweefvliegen zijn te weinig waarnemingen bekend in de omgeving van het plangebied om een volwaardige analyse uit te voeren.
Daarom is voor deze soortgroepen enkel een buffer van 100 meter aangehouden en is een habitatcheck gedaan van de volledige Rode Lijst van deze soortgroepen. Van de overige soortgroepen is ofwel geen Rode Lijst gepubliceerd, ofwel bestaat de lijst volledig uit (Europees of nationaal) beschermde soorten. De data van de afgelopen 10 jaar wordt opgevraagd vanuit de NDFF.

Rode Lijst categorie

Alle Rode Lijst-soorten met de status 'kwetsbaar', of zwaarder zijn opgevraagd. Dit betekent dat soorten met de status 'gevoelig' bewust niet zijn meegenomen in dit rapport. Hier is voor gekozen vanwege de niet-ongunstige staat van instandhouding en de voldoende lokale of regionale verspreiding op provinciaal en landelijk niveau. Voor soorten met de status 'kwetsbaar' geldt dat deze enkel worden meegenomen in de effectbeoordeling als de populatie in het plangebied een schakel is in een verbinding van de bredere verspreiding van de soort binnen Nederland. We hanteren hiervoor het begrip sleutelpopulatie. Soorten waarvan de herkomst niet wild is, zoals aangeplante vaatplanten (voorbeelden: Franse silene, groot spiegelklokje), worden buiten beschouwing gelaten. Dit betreffen geen wilde (populaties van) soorten, de specifieke zorgplicht ziet toe op wilde soorten die hier van nature voorkomen. Vervolgens worden soorten enkel meegenomen in de beoordeling als er door de verwachte ingrepen 5% (of meer) van de kilometerhokken op de provinciale verspreidingskaart (potentieel) verloren gaat door de activiteiten. Hier is voor gekozen omdat er bij minder dan 5% geen sprake is van nadelig gevolg. Kleine toe- of afnames komen namelijk altijd voor door natuurlijke fluctuatie in aantal en verspreiding van soorten. Ook zijn vaak niet van alle soorten alle locaties bekend waar een soort voorkomt. De werkelijke verspreiding wijkt dus vrijwel altijd af van de verspreidingskaarten die op een bepaald moment worden geraadpleegd.

2.3.2 Habitatcheck

Als beoordeeld is dat de data van de NDFF onvoldoende beeld geeft van de aanwezige Rode Lijst-soorten in het plangebied, wordt een habitatcheck uitgevoerd. Deze methode gaat uit van de verspreiding van de Rode Lijst-soorten binnen de provincie waar het plangebied in ligt én een status op de Rode Lijst van bedreigd of zwaarder.

Vervolgens wordt door een soortgroepdeskundige bepaald in hoeverre geschikt biotoop voor de specifieke soort aanwezig is binnen het plangebied. De lijst met soorten die uit de habitatcheck ontstaat, is een aanvulling op de reeds aanwezige data vanuit de NDFF van een soortgroep. Ook voor deze soorten wordt het stroomschema (zie Bijlage 2) doorlopen waarmee beoordeeld wordt of een soort al dan niet meegenomen wordt in de verdere beoordeling.

2.3.3 Veldbezoeken

Voor de beoordeling is geen veldbezoek uitgevoerd, maar is op basis van luchtfoto's, gebiedsbeschrijvingen en gebiedskennis in de ruime omgeving van het plangebied een beeld gevormd van de biotopen in het plangebied.

2.3.4 Beoordeling

Voor de soorten die uit de habitatcheck en de NDFF-analyse en na het doorlopen van het stroomschema (zie Bijlage 1A) overblijven, wordt bepaald of en wat voor maatregelen nodig en passend zijn. Of een maatregel nodig is, hangt af van de locatie van (het verwachte voorkomen) van de soort in het plangebied. Soorten die voorkomen in het plangebied, maar niet bekend zijn op de plek waar werkzaamheden gepland staan én niet mobiel zijn, worden geen maatregelen genomen.

2.3.5 Maatregelen

Een initiatiefnemer moet bij flora- en fauna-activiteiten in eerste instantie voorkomen dat een nadelig gevolg op de staat van instandhouding optreedt op soorten van de Rode Lijst. Als maatregelen ter voorkoming niet mogelijk zijn, dan zijn maatregelen om het effect te beperken van toepassing. Als ook deze optie niet mogelijk is, moet een maatregel ter herstel plaatsvinden en dient de effectiviteit van de maatregel gemonitord te worden. De maatregelen voor de soorten waar een negatief gevolg op de staat van instandhouding kan optreden, worden daarom per drie geformuleerd in de volgorde: voorkomen (1), beperken (2) en herstellen (3). In de EWP's worden de maatregelen gespecificeerd. Van sommige soorten is daarnaast te weinig bekend om specifieke maatregelen voor te kunnen treffen, zoals voor de kokerjuffers, waarvan niet bekend is hoe het larvale stadium van de soorten eruit ziet. Ook worden voor enkele koekoeksbijen geen maatregelen geadviseerd, omdat deze soorten parasiteren op algemeen voorkomende soorten.

3. RESULTATEN BUREAUSTUDIE

In dit hoofdstuk wordt de informatie afkomstig van de geraadpleegde bronnen beschreven. Tevens wordt een beoordeling van de uit te voeren werkzaamheden en aanwezige beschermde soorten gegeven in dit hoofdstuk.

3.1 Werkzaamheden

De uit te voeren werkzaamheden betreffen maai-, bagger- en schoningswerkzaamheden. De uitvoer van deze werkzaamheden kan leiden tot schadelijke handelingen op beschermde flora en fauna als bedoeld in het Bal. De verschillende effecten die bij de uitvoer van de werkzaamheden kunnen optreden zijn in onderstaande paragrafen per werkzaamheid uiteengezet en in Paragraaf 3.2 is een toetsing gedaan voor welke werkzaamheden en soortgroepen maatregelen opgevolgd dienen te worden uit de gedragscode soortenbescherming gemeenten 2025 (Stadswerk, 2025). Een uitgangspunt in deze toetsing is dat in het Natura 2000-gebied door de gemeente nagenoeg enkel schoningswerkzaamheden worden uitgevoerd. Enkel ter plaatse van het Zuideinde en Dorpstraat te Nieuwkoop worden ook baggerwerkzaamheden door de gemeente uitgevoerd, dit gebied ligt tegen het Natura 2000-gebied aan maar maakt daar geen onderdeel van uit. Maaiwerkzaamheden worden niet door de gemeente uitgevoerd in het Natura 2000-gebied. Ter plaatse van de natuurgebieden de Groene Joker en Ruygeborg worden door de gemeente geen van maai-, bagger- of schoningswerkzaamheden uitgevoerd. Bij de Langeraarsche plassen worden deze werkzaamheden zeer minimaal en aan de dan rand van het gebied uitgevoerd.

3.1.1 Schadelijke handelingen veroorzaakt door maaiwerkzaamheden

De werkzaamheden kunnen leiden tot het doden en verwonden van fauna en beschadigen van flora. Verstoring kan optreden door geluid, trillingen en de aanwezigheid en vervoersbewegingen van personeel en materieel. Verblijfplaatsen en dekking/schuilmogelijkheden kunnen worden vernietigd en foerageergebied (waaronder voldoende aanbod aan nectar voor bijen en zweefvliegen) en voortplantingshabitat kan verloren gaan. Ook kunnen leefgebieden versnipperd raken indien grote gebieden tegelijkertijd worden gemaaid.

3.1.2 Schadelijke handelingen veroorzaakt door bagger- en schoningswerkzaamheden

Naast de effecten genoemd in Paragraaf 3.1.1 kunnen bagger- en schoningswerkzaamheden ook leiden tot vertroebeling van het water door de aantasting van de waterbodem. Dit kan tevens leiden tot een aantasting van de waterkwaliteit door de verspreiding van nutriënten en verontreinigende stoffen. Baggeren resulteert daarnaast in een verandering van de bodemstructuur en het herstel van de bodem en vegetatie kan lang duren.

Gefaseerd beheer
Op de afbeelding is maaibeheer zichtbaar waarbij het riet gedeeltelijk is gemaaid en een deel is blijven staan.

3.2 Voorkomende beschermde soorten en relatie werkzaamheden

Binnen de gemeente zijn recente waarnemingen bekend van soorten die beschermd zijn onder de Habitatrichtlijn (Artikel 11.46 Bal), Vogelrichtlijn (Artikel 11.37 Bal) en de nationaal beschermde soorten (Artikel 11.54 Bal). Er is een periode van tien jaar (voor vogels vijf jaar) aangehouden en een straal van één kilometer vanaf de gemeentegrens. De straal van één kilometer is gehanteerd in verband met mobiele soorten zoals vleermuizen en amfibieën.

3.2.1 Broedvogels

Binnen de gemeente komt een grote verscheidenheid aan vogelsoorten voor. Het gaat hierbij onder andere om vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. Vogelnesten van categorie 1 tot en met 4 zijn het gehele jaar beschermd. Nesten van categorie 5-soorten zijn normaliter buiten het broedseizoen niet beschermd. Echter, wanneer zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen zijn de nesten wel jaarrond beschermd. Van de in de gemeente voorkomende vogelsoorten hebben de volgende soorten een jaarrond beschermd nest:

- Categorie 1: steenuil;
- Categorie 2: gierzwaluw;
- Categorie 3: ooievaar, slechtvalk;
- Categorie 4: buizerd, havik, ransuil, sperwer;
- Categorie 5: blauwe reiger, boerenzwaluw, boomklever, boomkruiper, bosuil, ekster, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, koolmees, oeverzwaluw, pimpelmees, spreeuw, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte roodstaart.

Vogels en soortspecifieke maatregelen

Van bovenstaande soorten zijn voornamelijk de ijsvogel, oeverzwaluw en de zwarte stern van belang gezien voor deze soorten in de gedragscode soortspecifieke maatregelen zijn opgenomen. Van de oeverzwaluw zijn in de afgelopen vijf jaar op twee locaties nestindicerende waarnemingen gedaan. Nestindicerende waarnemingen zijn gedaan ter plaatse van het natuurgebied Ruygeborg en bij de polder gelegen tussen Nieuwkoop en Aarlanderveen. Nestindicerende waarnemingen van de ijsvogel zijn gedaan in het Natura 2000-gebied en ten noorden van Papenveer. De nestindicerende waarnemingen van de zwarte stern zijn gedaan in het Natura 2000-gebied en in de polder ten noordwesten van Woerdense Verlaat.

Werkzaamheden

Voor de meeste vogels zijn in de gedragscode soortenbescherming gemeenten 2025 (Stadswerk, 2025) algemene maatregelen opgenomen, namelijk het uitvoeren van een broedvogelinspectie en indien nesten aanwezig zijn het niet werken binnen de verstoringsafstand. Voor de ijsvogel, oeverzwaluw en zwarte stern zijn aanvullende maatregelen opgenomen. Een verdere uitweiding voor andere vogelsoorten is niet opgenomen in voorliggend document en voor deze soorten is geen potentiebepaling opgenomen gezien voor deze soorten geen soortspecifieke maatregelen zijn opgenomen in de gedragscode. Wel dienen te alle tijden de algemene maatregelen voor broedvogels gevolgd te worden.

IJsvogel, oeverzwaluw en zwarte stern

De ijsvogel nestelt in steile zandige of lemige oeverranden. Deze dienen onbegroeid te zijn zodat de ijsvogel een nest kan uitgraven. Bomen in de buurt van het nest geven dekkingsmogelijkheden en een locatie vanaf waar gevist kan worden. Ook de oeverzwaluw broedt in zelfgegraven nesten in steile oevers, maar kan ook tot broeden komen in afgravingen en zanddepots. De soort is een koloniebroeder. De zwarte stern broedt op drijfbladvegetatie, waaronder krabbenscheer. De soort komt tot broeden in moerassen en agrarische gebieden met brede sloten en modderbanken. Ook voor deze soorten is geen potentiebepaling opgenomen in voorliggend document. Dit omdat voor vogels te alle tijden de algemene maatregelen gevolgd dienen te worden en indien de ijsvogel, oeverzwaluw of zwarte stern wordt aangetroffen tijdens de broedvogelsinpectie dienen voor de aangetroffen soorten de soortspecifieke maatregelen opgevolgd te worden. Voor deze soorten zijn geen potentietekeningen opgenomen gezien voor uitvoer van werkzaamheden in het broedseizoen te allen tijde een broedvogelinspectie uitgevoerd moet worden.

3.2.2 Vleermuizen

In de NDFF zijn waarnemingen bekend van verschillende soorten vleermuizen binnen of nabij de gemeente, namelijk de gewone- en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis. Op basis van de verspreidingsatlas komen geen aanvullende soorten naar voren die voor kunnen komen in de gemeente. De gewone dwergvleermuis en de meervleermuis komen verspreid voor in de gehele gemeente. Van de ruige dwergvleermuis zijn de gedane waarnemingen geconcentreerd in het zuidelijke deel van de gemeente. Van de rosse vleermuis en watervleermuis zijn sporadische waarnemingen bekend in de gemeente. Naar verwachting komen de hierboven genoemde soorten in grotere getalen voor dan bekend is in de NDFF.

Werkzaamheden

Voor de meeste vleermuizen zijn in de gedragscode soortenbescherming gemeenten 2025 (Stadswerk, 2025) algemene maatregelen opgenomen. Voor deze soorten zijn geen potentietekeningen opgenomen gezien voor deze soorten geen soortspecifieke maatregelen zijn opgenomen in de gedragscode. Dit omdat voor vleermuizen te allen tijde de algemene maatregelen gevolgd dienen te worden.

3.2.3 Overige zoogdieren

Binnen en nabij de gemeente komen beschermde zoogdieren voor. Het gaat hierbij om de bever, boommarter, damhert, Noordse woelmuis, otter, steenmarter en de waterspitsmuis. Van de bever zijn twee waarnemingen bekend, één ter plaatse van de polder ten noordoosten van Woerdense Verlaat en één ter plaatse van de zuidwestelijke zijde van Natura 2000-gebied de Nieuwkoopse plassen en De Haeck. In de polder ten noordoosten van Woerdense Verlaat komt ook het damhert voor, verdere waarnemingen in de gemeente zijn niet bekend. Het gaat hierbij om een niet-wilde populatie. De boom- en steenmarter komen voornamelijk voor ter plaatse van het Natura 2000-gebied en ter plaatse van het natuurgebied Ruygeborg, sporadisch zijn waarnemingen hierbuiten bekend.

Marterachtigen

De boom- en steenmarter komen voornamelijk voor in de natuurgebieden in de gebieden waar enkel schoningswerkzaamheden worden uitgevoerd. Voor deze werkzaamheden zijn in de gedragscode voor de marterachtigen geen soortspecifieke maatregelen opgenomen. Buiten de natuurgebieden zijn ook sporadische waarnemingen van marterachtigen bekend. Echter, de maatregelen in de gedragscode zijn gericht op de kraamverblijven van de soorten en deze worden niet buiten de natuurgebieden verwacht. Voor deze soorten zijn dus geen potentietekeningen opgenomen, de algemene maatregelen dienen wel gevolgd te worden.

Muizen

De Noordse woelmuis en de waterspitsmuis komen verspreid voor in het Natura 2000-gebied. Buiten het Natura 2000-gebied zijn geen waarnemingen bekend van de Noordse woelmuis. Van de waterspitsmuis zijn tevens waarnemingen bekend bij Woerdense Verlaat en de Langeraarsche plassen. Van de otter zijn voornamelijk waarnemingen bekend in het Natura 2000-gebied en de natuurgebied Ruygeborg en de Groene Jonker. Daarnaast zijn waarnemingen bekend in de polders rondom deze gebieden.

Werkzaamheden

Voor de bever en otter zijn in de gedragscode zowel bij maai- als schonings- en baggerwerkzaamheden soortspecifieke maatregelen opgenomen. Voor de Noordse woelmuis en de waterspitsmuis zijn voor schonings-en baggerwerkzaamheden soortspecifieke maatregelen opgenomen in de gedragscode. Voor de Noordse woelmuis zijn ook soortspecifieke bij maaiwerkzaamheden, voor de waterspitsmuis is dit niet het geval. Voor deze soorten dienen ook de algemene maatregelen opgevolgd te worden zoals genoemd in Paragraaf 4.1 van de overkoepelende ecologische werkprotocollen. Ook zijn algemene maatregelen opgenomen in de gedragscode opgenomen. Door het nemen van deze maatregelen worden schadelijke handelingen voorkomen. In hoofdstuk 4 is de potentiebepaling opgenomen van waar de soorten voorkomen, kunnen voorkomen of kunnen worden uitgesloten. In Bijlage 2 zijn de potentietekeningen opgenomen.

3.2.4 Amfibieën

Binnen en nabij de gemeente komen beschermde amfibieën voor. Het gaat hierbij om de alpenwatersalamander, heikikker, rugstreeppad en de vroedmeesterpad. Hiervan is bij de alpenwatersalamander en vroedmeesterpad sprake van niet wilde populaties. Van de heikikker zijn voornamelijk waarnemingen bekend in het Natura 2000-gebied en het natuurgebied de Groene Jonker. Daarnaast zijn waarnemingen bekend in de polders rondom deze gebieden. De rugstreeppad komt verspreid voor in de poldergebieden van de gemeente en in mindere mate in de dorpskernen. Echter, binnen het Natura 2000-gebied komt de soort slechts beperkt voor. Binnen het Natura 2000-gebied komt de soort voor langs de randen van het gebied en in de gedeelten bestaande uit polders.

Werkzaamheden

Voor de heikikker en rugstreeppad zijn in de gedragscode geen aanvullende maatregelen opgenomen. Voor deze soorten dienen wel de algemene maatregelen opgevolgd te worden zoals genoemd in Paragraaf 4.1 van de overkoepelende ecologische werkprotocollen. Ook zijn algemene maatregelen opgenomen in de gedragscode. Door het nemen van deze maatregelen worden schadelijke handelingen voorkomen. In hoofdstuk 4 is de potentiebepaling opgenomen van waar de soorten voorkomen, kunnen voorkomen of kunnen worden uitgesloten. In Bijlage 2 zijn de potentietekeningen opgenomen.

3.2.5 Reptielen

Binnen en nabij de gemeente zijn waarnemingen van de ringslag bekend. Binnen de gemeente zijn enkel ter plaatse van polder ten noordoosten van Woerdense Verlaat waarnemingen bekend. In de polder is één waarneming uit 2025 en één uit 2026 bekend. In Zuid-Holland is sprake van twee populaties ringslangen. In het zuidelijke en centrale deel van de provincie is een niet-wilde populatie aanwezig. In het noordelijke en oostelijke deel van de provincie een wilde populatie. De in de gemeente bekende waarnemingen liggen in het gebied waar de wilde populatie aanwezig is en daarom wordt uitgegaan dat de gedane waarnemingen wilde en inheemse dieren betreft.

Werkzaamheden

Voor de ringslang zijn in de gedragscode bij schonings- en baggerwerkzaamheden geen aanvullende maatregelen opgenomen. Voor deze soort dienen wel de algemene maatregelen opgevolgd te worden zoals genoemd in Paragraaf 4.1 van de overkoepelende ecologische werkprotocollen. Ook zijn algemene maatregelen opgenomen in de gedragscode opgenomen bij schonings- en baggerwerkzaamheden en bij maaiwerkzaamheden specifiek voor reptielen. Door het nemen van deze maatregelen worden schadelijke handelingen voorkomen. In hoofdstuk 4 is de potentiebepaling opgenomen van waar de soort voorkomt, kan voorkomen of kan worden uitgesloten. In Bijlage 2 zijn de potentietekeningen opgenomen.

3.2.6 Insecten en weekdieren

Binnen en nabij de gemeente komen beschermde ongewervelden voor. Het gaat hierbij om de bosbeekjuffer, gestreepte waterroofkever, gevlekte witsnuitlibel, grote vos, groene glazenmaker, grote weerschijnvlinder, platte schijfhoren, sierlijke witsnuitlibel en de teunisbloempijlstaart. Van de bosbeekjuffer is enkel een waarneming bekend buiten de gemeente nabij Alphen aan den Rijn. Van de gestreepte waterroofkever, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, sierlijke witsnuitlibel, grote weerschijnvlinder en teunisbloempijlstaart zijn enkel in het Natura 2000-gebied of de directe omgeving daarvan waarnemingen bekend. Van de grote vos zijn enkele waarnemingen verspreid over de gemeente bekend. De platte schijfhoren komt voor in het Natura 2000-gebied en in de polder rondom de dorpskern Nieuwkoop.

Vlinders

De grote weerschijnvlinder is een soort die voorkomt in (oudere) vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of in bosjes bij beekdalen. Ter plaatse komt de soort voor bij bospaden en bosranden. Waardplanten van de soort zijn boswilg en grauwe wilg. Gezien dergelijke bossen enkel voorkomen in het Natura 2000-gebied, waar ook de enige waarnemingen bekend zijn, zijn enkel schoningswerkzaamheden van toepassing in de beoordeling. Gezien ten tijde van schoningswerkzaamheden het leefgebied van de soort niet wordt aangetast worden geen effecten van de werkzaamheden verwacht op de soort. Eenzelfde beoordeling kan gemaakt worden voor de grote vos. Deze soort komt ook voor (vochtige) bossen en bij solitaire bomen. Waardplanten van de soort zijn iep, populier, sleedoorn en wilg.

Bosbeekjufffer

Op basis van het biotoop waarin de bosbeekjuffer voorkomt (natuurlijke en grotendeels beschaduwde beken met beperkte watervegetatie) wordt de soort niet verwacht in de gemeente Nieuwkoop waar dergelijk biotoop ontbreekt.

Werkzaamheden

Voor de groene glazenmaker, de platte schijfhoren en gestreepte waterroofkever zijn in de gedragscode voor schonings- en baggerwerkzaamheden soortspecifieke maatregelen opgenomen. Voor libellen zijn zowel voor maai- als schonings- en baggerwerkzaamheden algemene maatregelen opgenomen. Voor vlinders zijn bij maaiwerkzaamheden algemene maatregelen opgenomen. In hoofdstuk 4 is de potentiebepaling opgenomen van waar de soorten voorkomen, kunnen voorkomen of kunnen worden uitgesloten. In Bijlage 2 zijn de potentietekeningen opgenomen. Dit is inclusief de soorten gevlekte witsnuitlibel en de sierlijke witsnuitlibel.

3.2.7 Planten

Binnen en nabij de gemeente komen beschermde vaatplanten voor. Het gaat hierbij om de groenknolorchis, knolspirea, naaldenkervel en stijve wolfsmelk. Hiervan is bij de knolspirea en naaldenkervel sprake van niet-wilde populaties. De groenknolorchis komt voornamelijk voor in het Natura 2000-gebied. Daarnaast zijn waarnemingen bekend in het poldergebied gelegen ten noordoosten van Woerdense Verlaat waar ter plaatse geen werkzaamheden vanuit de gemeente plaatsvinden. Van de stijve wolfsmelk zijn slechts op één enkele locatie waarnemingen van de soort bekend. Het gaat hierbij om een achtertuin aan de Fleurstraat te Nieuwkoop. Voor deze soort is daarom geen aanvullende potentiebepaling gedaan en is geen potentietekening opgesteld.

Werkzaamheden

Voor de groenknolorchis zijn geen soortspecifieke maatregelen opgenomen in de gedragscode. Wel zijn in de gedragcode algemene maatregelen opgenomen voor beschermde planten. In hoofdstuk 4 is de potentiebepaling opgenomen van waar de soort voorkomt, kan voorkomen of kan worden uitgesloten. In Bijlage 2 zijn de potentietekeningen opgenomen.

3.2.8 Vrijgestelde soorten

Enkele beschermde soorten die voorkomen in en rondom de gemeente zijn vrijgesteld binnen de provincie Zuid-Holland. Het betreft de volgende soorten: aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, hermelijn, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel en de woelrat. Door te voldoen aan de algemene maatregelen wordt ook gewerkt aan de bescherming van deze soorten.

4. POTENTIEBEPALING BESCHERMDE SOORTEN

In dit hoofdstuk wordt de potentiebepaling voor de beschermde soorten beschreven.

4.1 Leefomgeving soorten

In onderstaande paragrafen wordt per soort beschreven waar deze voorkomen. Het gaat hierbij om de soorten waarbij in de gedragscode soortspecifieke of algemene maatregelen zijn opgenomen.

4.1.1 Overige zoogdieren

Noordse woelmuis

De Noordse woelmuis komt voor in gebieden met hoge vegetatie (voornamelijk grassen). Indien sprake is van concurrentie van andere muizen leeft de soort in nattere terreindelen, zoals rietlanden, moeras, zeer extensief gebruikte weilanden, drassige hooilanden en periodiek overstromende terreinen. Als geen andere woelmuizen voorkomen kan de soort ook aanwezig zijn in drogere terreindelen. De noordse woelmuis maakt gangen ondergronds met nest- en voorraadkamers. Ook bovengronds worden nesten aangelegd, dit kan bijvoorbeeld onder riethopen. Het nest bestaat uit mos, biezen en grassen.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis komt voor in en nabij schoon en niet te voedselrijk water. Het water kan vrij snel stromend tot stilstaand zijn en een ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oever is nodig. De vegetatie in de oever dient bodemdekkend te zijn. De soort komt voor bij rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. Waterspitsmuizen maken hun nest in verborgen gelegen holtes en in holen in de oevers. De holen in de oevers liggen dicht bij het water en de ingang kan onder water liggen.

Bever

De bever komt voor in het overgangsgebied tussen land en water. De soort komt voor in moerassen, beken, rivieren en meren. Hierbij gaat de voorkeur uit naar rivieren en meren omzoomd met (broek) bossen. Verblijfplaatsen kunnen bestaan uit holen en burchten, het type oever en de intensiteit van het gebruik bepaald welk type verblijfplaats wordt gebruikt. In gebieden met een hoge grondwaterstand en instabiele bodems worden burchten gebouwd.

Gefaseerd beheer
Op de afbeelding is maaibeheer zichtbaar waarbij vegetatie gedeeltelijk is gemaaid en een deel is blijven staan.

Otter

De otter komt voor bij oeverzones van veelzijdige typen wateren met voldoende dekking van vegetatie. Overdag verblijft de otter in een dagrustplaats die zich bovengronds bevindt op oevers in dichte oevervegetaties (o.a. riet), struwelen en bosschages, maar ook ondergronds in natuurlijke en soms kunstmatig aangelegde of door andere dieren gegraven holten. De plek kan per dag verschillen. De kraamnesten, waar de jongen worden geworpen, liggen vaak in overstromingsvrije oeverholtes op plaatsen waar de kans op verstoring klein is. De jongen worden regelmatig door de moeder verplaatst. Binnen een leefgebied van een vrouwtje kunnen twee of meer nestplekken aanwezig zijn.

4.1.2 Amfibieën

Heikikker

Het voortplantingsbiotoop van de heikikker bestaat uit ondiep, stilstaand, enigszins zuur (pH 4 tot 5,5) voedselarm water met oevervegetatie. De heikikker heeft de voorkeur voor ondiep water (sloten, vennen, poelen) op hoog- en laagveen. Zomerverblijfplaatsen liggen doorgaans binnen 300 meter van geschikt voortplantingswater en de heikikker verblijft hier tijdens de actieve fase. Zomerverblijfplaatsen zijn aanwezig in vochtige heideterreinen, veengebieden, vochtige schraallanden, uiterwaarden en komkleigebieden (met struweel en kruidenvegetatie). Overwinteringsbiotoop bestaat uit vorstvrije plekken op het land, zoals (afgetrapte) slootkanten of bosschages in de nabijheid (500 tot 1.200 meter) van zomer- of voortplantingsbiotoop.

Rugstreeppad

Voor de rugstreeppad is een combinatie van aanwezige ecotopen (zomer-, voortplantings- én winterverblijfplaatsen) noodzakelijk. Het voortplantingsbiotoop bestaat uit (tijdelijke) ondiepe wateren, die snel opwarmen, zoals vegetatiearme wateren, karrensporen, recent geschoonde sloten of ondiepe slootjes. Het terrestrisch biotoop bestaat uit (teelt)akkers, zandafgravingen, laagblijvend grasland in veenweidegebied. Zomerverblijfplaatsen zijn aanwezig in kassen, muizen- of konijnenholen, materialen (bijvoorbeeld pallets, houtstapels, steenhopen en tegels). Winterverblijfplaatsen bevinden zich in (vorstvrije) hopen vergraafbaar zand, op boerderijerven, bosschages/struwelen boven het grondwater.

4.1.3 Reptielen

De ringslang komt voornamelijk voor in waterrijke biotopen op zandgronden en op de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden. Hooggelegen gronden binnen één á twee kilometer zijn een voorwaarde voor aanwezigheid. De ringslang komt ook voor in het laagveen. Meer dan andere reptielen komt de ringslang voor in een bebouwde omgeving/nabij infrastructuur en het agrarisch gebied. Voortplantingsplaatsen (broeihopen) bestaan uit bladhopen, rottende boomstronken, composthopen of mestvaalten. Overwinteringsplaatsen zijn aanwezig in holen onder een boom of in de grond, in mest- of composthopen, in (spoorweg- of rivier)dijken, kelders of onder bladafval, takken of braamstruiken.

4.1.4 Insecten en weekdieren

Groene glazenmaker

De groene glazenmaker komt voor in stilstaande wateren met dichte krabbenscheervelden; plassen, sloten en petgaten in laagveengebieden en sloten in veenweidegebieden. De eitjes overwinteren in krabbenscheerplanten. De larven leven tussen de bladen van krabbenscheerplanten, meestal in dichte krabbenscheervegetaties. Het uitsluipen gebeurt ook op krabbenscheerplanten.

Gevlekte witsnuitlibel

Het voortplantingbiotoop van de gevlekte witsnuitlibel is aanwezig in laagveenmoerassen, vegetatierijke vennen en duinplassen. De larven leven tussen waterplanten in de verlandingszone. Het uitsluipen vindt plaats tot enkele decimeters hoogte in de oevervegetatie. Een geleidelijke oever met moerasvegetatie is noodzakelijk.

Sierlijke witsnuitlibel

De sierlijke witsnuitlibel komt voor in de beschutte oeverzones van meren en stilstaande, heldere, ongestoorde wateren met een rijke (submerse)watervegetatie, zoals veenplassen, vijvers en dode rivierarmen. Ook is voldoende dekking van hogere oevervegetatie (riet, lisdodde of bos) noodzakelijk. Het centrale deel van het water moet open zijn. De eitjes worden afgezet in het water en de larven sluipen uit in de oevervegetatie. Drijvende waterplanten als waterlelie en gele plomp zijn geen voorwaarde voor de soort, al zijn ze wel vaak te vinden op plaatsen waar de sierlijke witsnuitlibel voortkomt. De submerse vegetatie is belangrijker.

Platte schijfhoren

De platte schijfhoren komt voor in (helder) voedselrijk, stilstaand (of slechts zwakstromend) water met begroeiing van waterplanten, zoals bijvoorbeeld gele plomp, witte waterlelie, krabbenscheer en soms op de wortels van o.a. lisdodde en vergelijkbare oevergebonden planten. De soort wordt vaak in draadalgvegetaties aangetroffen. De soort leeft niet in verontreinigd of brak water.

Ook dient er geen sterke beschaduwing te zijn. In de oevers dient voldoende moerasvegetatie aanwezig te zijn.

Gestreepte waterroofkever

De gestreepte waterroofkever komt voor in beschaduwde, stilstaande wateren of zeer langzaam stromende wateren op veen- of zandgrond van 40 tot 160 cm diep met een maximaal kroosbedekkingspercentage van 5%. Veelal zijn klein kroos en veelwortelig kroos aanwezig. De onderwateroever mag wel door hoogopgaande oevervegetatie beschaduwd worden, zoals riet en grote lisdodde.

4.1.5 Planten

De groenknolorchis komt voor in zeeduinen (duinvalleien), afgravingen (kalk-, zand- en grindgroeven), moerassen (trilvenen, kalkmoerassen, veenmosrietland en aan de rand van rietland), heide (op veenmoskussens in heidemoeras), opgespoten grond (zand), plekken waar turf gestoken is en grasland (beekdal-blauwgrasland). Ter plaatse komt de soort voor op zonnige, soms licht beschaduwde, iets open plaatsen op vrij natte, voedselarme, zwak zure tot kalkhoudende grond. De groeiplaats is in de winter zeer nat en staat soms onder water.

4.2 Potentiebepaling

Op basis van de biotopen waarin de soorten voorkomen als beschreven in Paragraaf 4.1 is, in combinatie met de resultaten van de bureaustudie als beschreven in Hoofdstuk 3, voor de gemeente bepaald waar deze soorten binnen de gemeente voorkomen, mogelijk voorkomen en uitgesloten kunnen worden. De resultaten van deze analyse zijn zichtbaar in Bijlage 2.

4.3 Handelingskader projectspecifiek ecologisch werkprotocol

Of voor soorten naast de algemene maatregelen ook soort(groep)specifieke maatregelen benodigd zijn hangt ervan af of een soort voorkomt, kan voorkomen of kan worden uitgesloten. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Soortspecifieke maatregelen of maatregelen voor een soortgroep zijn niet benodigd als deze niet voorkomen of niet worden verwacht.
- Als een soort niet kan worden uitgesloten dienen soortspecifieke maatregelen of maatregelen voor een soortgroep uitgevoerd te worden. Als maatregelen niet wenselijk of uitvoerbaar zijn is er de mogelijkheid om een nader ecologisch onderzoek uit te voeren. Hiermee kan worden vastgesteld of de soort aanwezig is of niet. Bij aanwezigheid kan worden overgegaan op de aanvraag van een omgevingsvergunning.

5. RESULTATEN ANALYSE SPECIFIEKE ZORGPLICHT

In dit hoofdstuk wordt toelichting gegeven bij de Rode Lijst-soorten waarvoor maatregelen zijn opgenomen in de EWP's.

5.1 Verwachte Rode Lijst-soorten

Hieronder staan de Rode Lijst-soorten weergegeven waarop een nadelig gevolg op de staat van instandhouding niet kan worden uitgesloten. De maatregelen in het EWP zijn bedoeld om dit effect te voorkomen. In Bijlage 1B zijn de soorten weergegeven die wél uit de analyse naar voren zijn gekomen, maar waarvoor geen maatregelen nodig zijn om invulling te geven aan de specifieke zorgplicht.

5.1.1 Bijen

Bijen waarvoor maatregelen zijn opgesteld zijn de volgende soorten: gebandeerde dwergzandbij (bedreigd), kauwende metselbij (bedreigd), kleine lookmaskerbij (ernstig bedreigd) en moshommel (bedreigd). Van deze soorten zijn geen waarnemingen bekend in het plangebied. Deze soorten zijn naar voren gekomen na de habitatcheck en zijn maar op enkele locaties in Zuid-Holland bekend. Een groot deel van het plangebied is geschikt voor deze soorten. Kauwende metselbij en kleine lookmaskerbij nestelen onder andere in rietstengels die overblijven (Peeters, Raemakers & Smit). De maatregel voor deze soorten in het EWP richt zich op het overblijvende riet. Moshommel nestelt bovengronds in bijvoorbeeld graspollen of in een boomholte en heeft voldoende nectar nodig als voedselbron (Roos & Reemer). De gebandeerde dwergzandbij nestelt in steile wandjes van, vermoedelijk, bij voorkeur kleigrond (Van 't Bosch & Reemer). Dit is in het plangebied aanwezig in de dijken en de soort is ook afhankelijk van voldoende nectar van voornamelijk kruisbloemen.

5.1.2 Planten

In de categorie planten is voor één soort een maatregel opgesteld. Dit betreft de welriekende nachtorchis (bedreigd). Deze orchidee komt op enkele plekken voor in het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Op de locaties waar de soort bekend is, vinden geen maaiwerkzaamheden plaats, maar wordt wel geschoond/gebaggerd. De maatregel richt zich op het voorkomen van beschadiging en ontworteling van planten..

5.1.3 Weekdieren

In het plangebied worden twee soorten weekdieren verwacht waarbij een effect op de staat van instandhouding niet bij voorbaat kan worden uitgesloten. Het gaat om de zoetwaterslakken kleverige poelslak (ernstig bedreigd) en sphaeriumvormige erwtenmossel (bedreigd). Ze worden verwacht binnen het Natura 2000-gebied. Beide soorten komen voor in of net buiten de locaties waar werkzaamheden plaatsvinden. Voor kleverige poelslak is het van belang dat de krabbenscheervegetaties gezond en talrijk blijven. Hier liggen beheerkansen. Ook in onderzoek liggen kansen. Naar deze soorten vindt weinig inventarisatie plaats. De Nederlandse verspreiding van de kleverige poelslak is van internationaal belang. Monitoring is daarom gewenst (de Bruyne, Gmelig Meyling & Boesveld, 2008). De sphaeriumvormige erwtenmossel is een zeldzame soort die in voedselrijke plassen, moerassen en sloten in veenweidegebieden bekend is. Er is een waarneming bekend van de soort uit 2020 daar waar werkzaamheden gaan plaatsvinden.

5.1.4 Zweefvliegen

Er zijn enkele zweefvliegen die verwacht worden in het plangebied én waarbij een nadelig gevolg op de staat van instandhouding niet kan worden uitgesloten. De soorten betreffen de geelsnoetwimperzweefvlieg (ernstig bedreigd), gespoorde platbek (bedreigd), grootvlekplatbek (bedreigd), kortsprietkorsetzweefvlieg (bedreigd), snuitplatvoetje (bedreigd) en zilverkopgitje (bedreigd). In het plangebied is geschikt biotoop voor de verschillende soorten, maar al deze soorten zijn afhankelijk van voldoende (variatie in) nectarbronnen. De maatregelen zijn daarom gericht op het maaibeheer. Ook veel andere insecten (die minder bedreigd zijn) profiteren van deze maatregelen.

5.1.5 Platwormen

In de soortgroep platwormen is één soort om rekening mee te houden. Het betreft de schele engerd, een platworm die alleen in het Natura 2000-gebied in het plangebied wordt verwacht. De soort is vooral bekend van locaties met rustige, heldere, eutrofe, beschutte en weinig tot niet vervuilde en zwak alkalische wateren. De soort heeft een sterke voorkeur voor krabbenscheervegetaties (Kalkman & Van der Velde). De maatregelen zijn gericht op het behoud van de krabbenscheervegetaties.

5.1.6 Paddenstoelen

Twee soorten die in het Natura 2000-gebied worden verwacht zijn veenmossatijnzwam en grote veenmossatijnzwam. Beide waarnemingen zijn gedateerd en verborgen. De precieze locatie is niet inzichtelijk. In het basisrapport van de Rode Lijst van paddenstoelen uit 2008 staat het volgende over paddenstoelen op natte standplaatsen:

Het gaat slecht met de paddenstoelen van natte standplaatsen. Met 86% heeft deze groep, na de soorten van brandplekken, het hoogste percentage Rode-Lijstsoorten van alle habitatgroepen. De moeraspaddenstoelen tellen met 18% ook het hoogste percentage verdwenen soorten. Oorzaken zijn biotoopverlies door ontwatering, vermesting en verzuring, alsmede successie naar bosgemeenschappen door het ontbreken van beheer. Een opvallend groot aantal soorten in deze groep heeft een noordelijke verspreiding waardoor ze tevens gevoelig zijn voor klimaatsopwarming. Gedetailleerde informatie over bedreigingen is moeilijk te geven omdat de ecologie van de soorten vaak onvoldoende bekend is. Ook de verspreidingsgegevens over paddenstoelen van moerassen zijn minder volledig dan in andere groepen doordat ze door veel mycologen genegeerd worden. Een verhoogde inventarisatie inspanning is hier op zijn plaats gezien de goede ontwikkeling van (met name laagveen)moerassen in Nederland en de internationale betekenis daarvan (Arnolds & Veerkamp, 2008).

In de EWP's zijn geen specifieke maatregelen opgenomen voor de soorten, omdat de standplaats onbekend en onzeker is en de grootste bedreigingen vermesting en verdroging (en verzuring) zijn. Hierin zijn geen concrete aanknopingspunten in het maaibeleid, naast het afvoeren van materiaal, wat reeds aanbevolen wordt. Hier ligt echter een kans voor onderzoek. Het Natura 2000-gebied leent zich uitstekend voor inventarisaties gericht op paddenstoelen, omdat juist informatie over paddenstoelen in natte gebieden ontbreekt en het niet goed gaat met veel soorten. Monitoring biedt mogelijk aanknopingspunten voor bescherming van bepaalde gebieden en biotopen.

BRONVERMELDING

Alle bronnen zijn geraadpleegd in augustus 2026.

Geraadpleegde websites

www.anemoon.org
www.ravon.nl
www.rvo.nl. Pagina: Ecologisch deskundige.
www.sovon.nl.
www.verspreidingsatlas.nl
www.vleermuis.net.
www.vlinderstichting.nl
www.vogelbescherming.nl
www.waarneming.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Webviewers

ndff-ecogrid.nl (inlog vereist)
streetsmart.cyclomedia.com (inlog vereist)

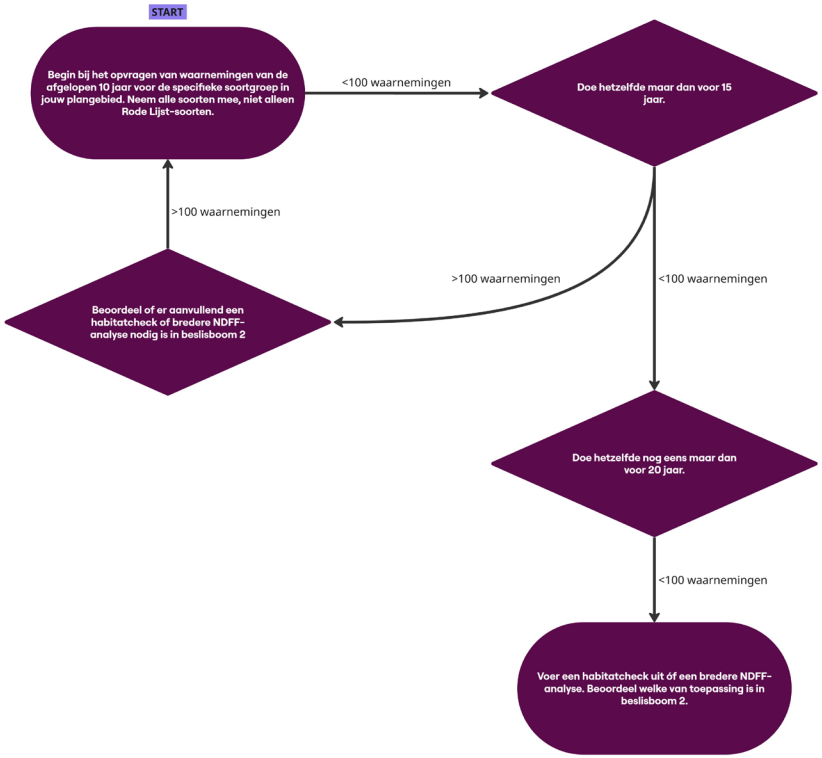
Rapportages

- Stadswerk (2 juni 2025). Gedrgscode soortenbescherming gemeenten 2025. Geldig tot en met 31 maart 2030
- RVO (2023). Natuurkalender vogels.

BIJLAGE 1A - WERKWIJZE BUREAU-ONDERZOEK SPECIFIEKE ZORGPLICHT

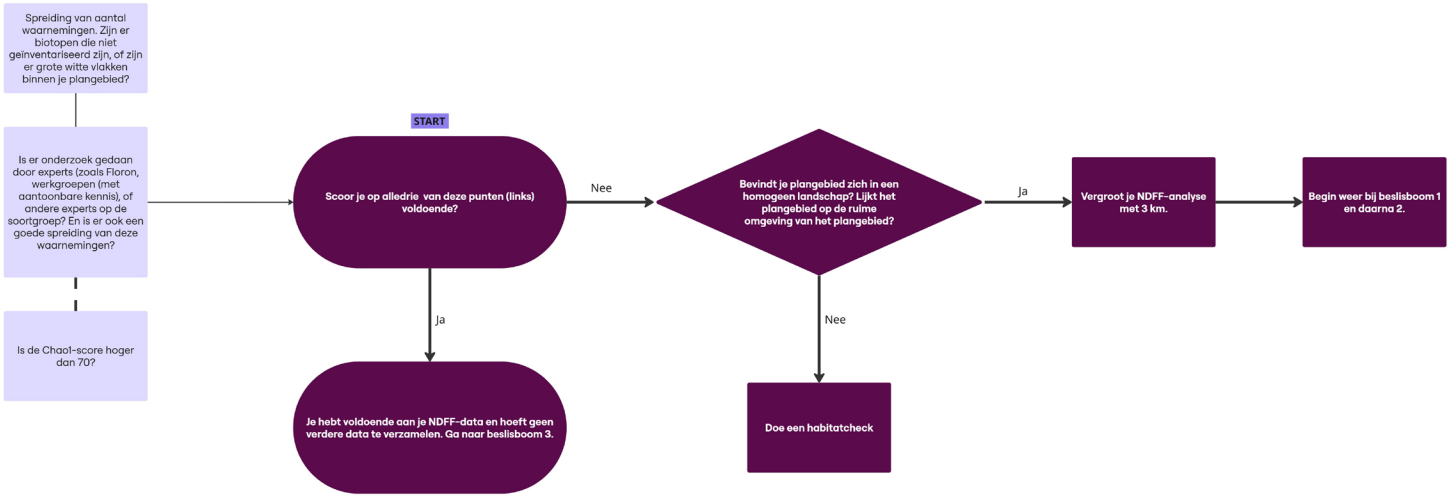
In deze bijlage zijn de genomen stappen in de analyse van de Rode Lijsten uiteengezet.

1. Zijn er genoeg waarnemingen in het plangebied bekend?

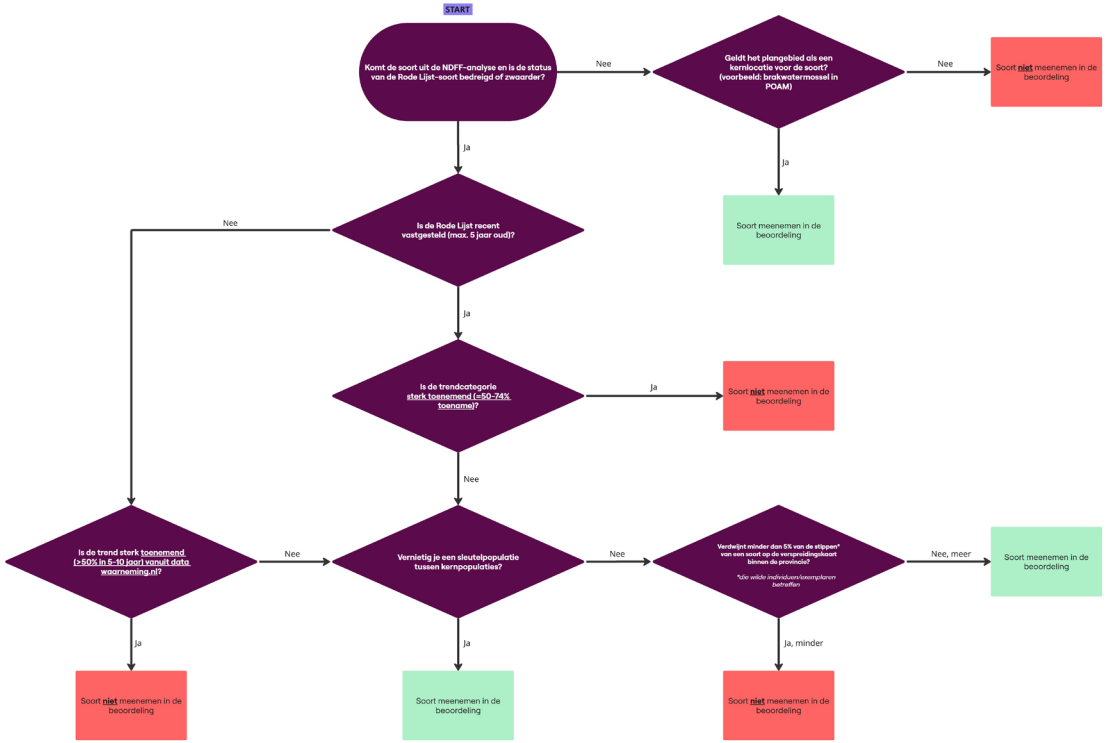
BIJLAGE 1A - WERKWIJZE BUREAU-ONDERZOEK SPECIFIEKE ZORGPLICHT

2. Heb je voldoende aan je NDFF-data? Gebruik voor deze stap de volledige dataset van je soortgroep. Niet alleen de RL-soorten.

BIJLAGE 1A - WERKWIJZE BUREAU-ONDERZOEK SPECIFIEKE ZORGPLICHT

3. Is de specifieke zorgplicht van toepassing op deze RL-soort die uit de NDFF-analyse komt?

BIJLAGE 1B - RESULTATEN BUREAU-ONDERZOEK SPECIFIEKE ZORGPLICHT

In deze tabel zijn de Rode Lijst-soorten en soorten van de Habitatrichtlijn bijlage II opgenomen die binnen de (directe) omgeving van het plangebied (daar waar de werkzaamheden worden uitgevoerd) zijn waargenomen en zijn beoordeeld in de analyse (bron: NDFF). Onderstaande betreft enkel een overzicht van de beoordeelde soorten in het kader van de specifieke zorgplicht. Soorten met een ander beschermingsregime zijn reeds beoordeeld. Er is een periode van tien jaar aangehouden. Dit zijn arbitraire grenzen die in de meeste situaties toereikend zullen zijn. Wij houden altijd rekening met uitzonderlijke gevallen, zoals bijzondere biotopen of soorten. Het getal achter een soort betreft het aantal waarnemingen. Zie de volgende pagina voor de resultaten voor de soortgroepen (korst)mossen en vogels.

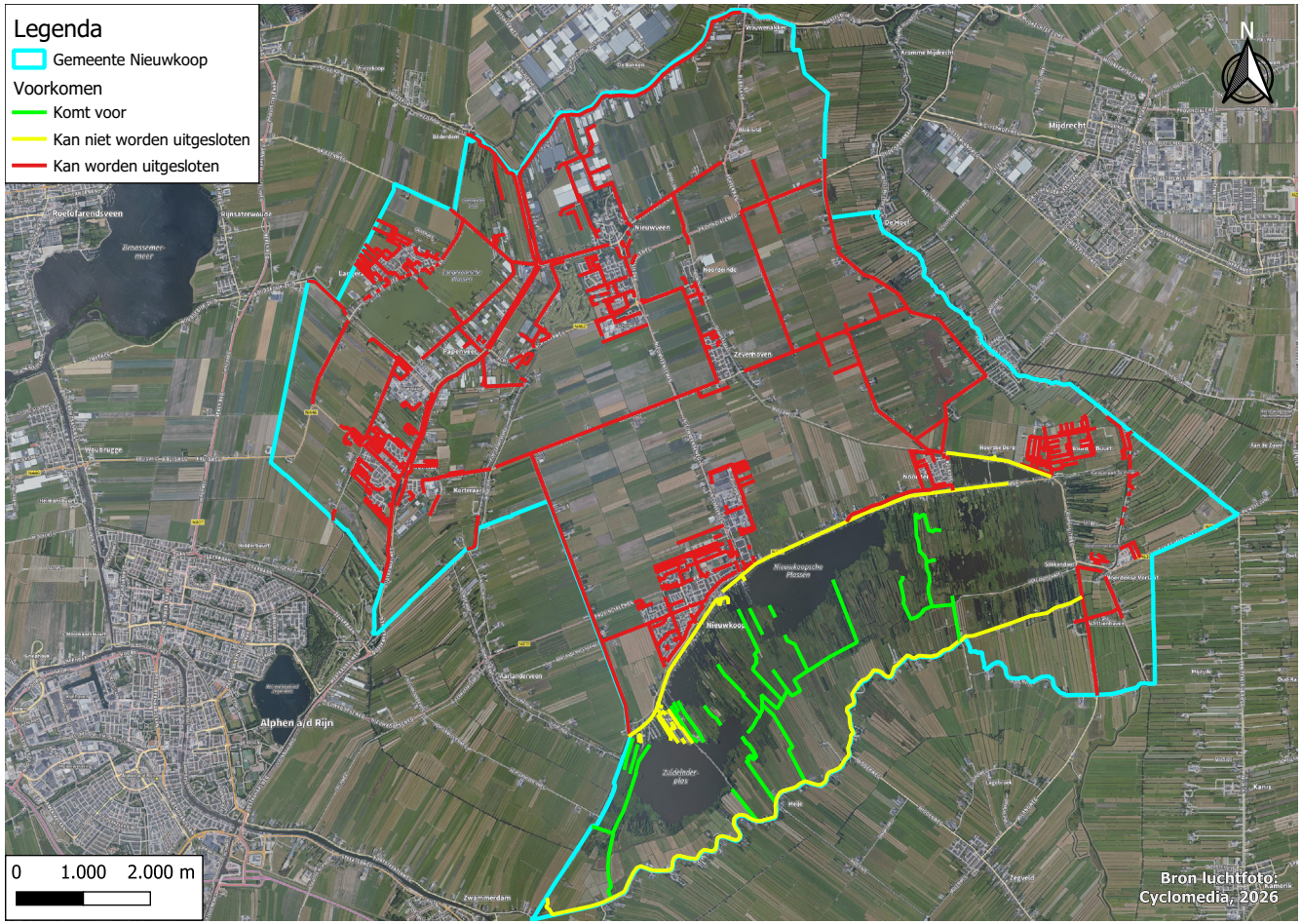
Dagvlinders en libellen	Insecten (excl. dagvlinders en libellen)	Planten			Reptielen	Vissen	Weekdieren
Bruin blauwtje653	Blauwe metselbij7	Akkerdoornzaad1	Krabbenscheer7	Waterscheerling6	Muurhagedis2	Alver1	Genaveld tonnetje3
Gele luzernevlinder1	Blauwzwarte houtbij6	Akkerleeuwenbek1	Kruidvlier8	Wild kattenkruid1		Bittervoorn17	Kleine kartuizerslak18
Gevlekte witsnuitlibel1	Bruine rouwbij8	Beemdkroon35	Kruisbladwalstro7	Wilde kievitsbloem5		Kleine modderkruiper63	
Grote vos4	Doornkaakzandbij1	Bevertjes1	Moeraswespenorchis11	Wrangwortel1		Kroeskarper2	
Kleine parelmoervlinder1	Gewone tubebij1	Bolderik4	Moeraswolfsmelk2	Zomerklokje8		Rivierdonderpad1	
Oranje zandoogje2	Gewone korsetzweefvlieg13	Bosaardbei2	Muurganzenvoet2				
	Gouden kegelbij1	Brede orchis12	Oosterse morgenster7				
	Grote koekoekshommel2	Gele kornoelje6	Polei1				
	Kaal doflijfje1	Gele monnikskap1	Rapunzelklokje2				
	Klompvoetje3	Gewone agrimonie2	Rond wintergroen1				
	Kortsprietkorsetzweefvlieg1	Glad biggenkruid1	Ruige weegbree4				
	Marmerschietmot45	Gladde ereprijs6	Selderij1				
	Moshommel1	Gulden sleutelbloem19	Sierlijke vetmuur1				
	Roodrandzandbij14	Heemst2	Slanke mantelanjer1				
	Roodsprietwespbij8	Jeneverbes1	Steenanjer1				
	Ruige behangersbij1	Kamgras11	Trosdravik3				
	Scheefvlekplatvoetje6	Kartuizer anjer1	Tweestijlige meidoorn1				
	Snuitplatvoetje2	Kleine ratelaar5	Veldsalie4				
	Tenger langsprietje15	Knolsteenbreek2	Voorjaarsganzerik1				
	Zwartvlekschietmot1	Korenbloem37	Waterdrieblad1				

BIJLAGE 1B - RESULTATEN BUREAU-ONDERZOEK SPECIFIEKE ZORGPLICHT (VERVOLG)

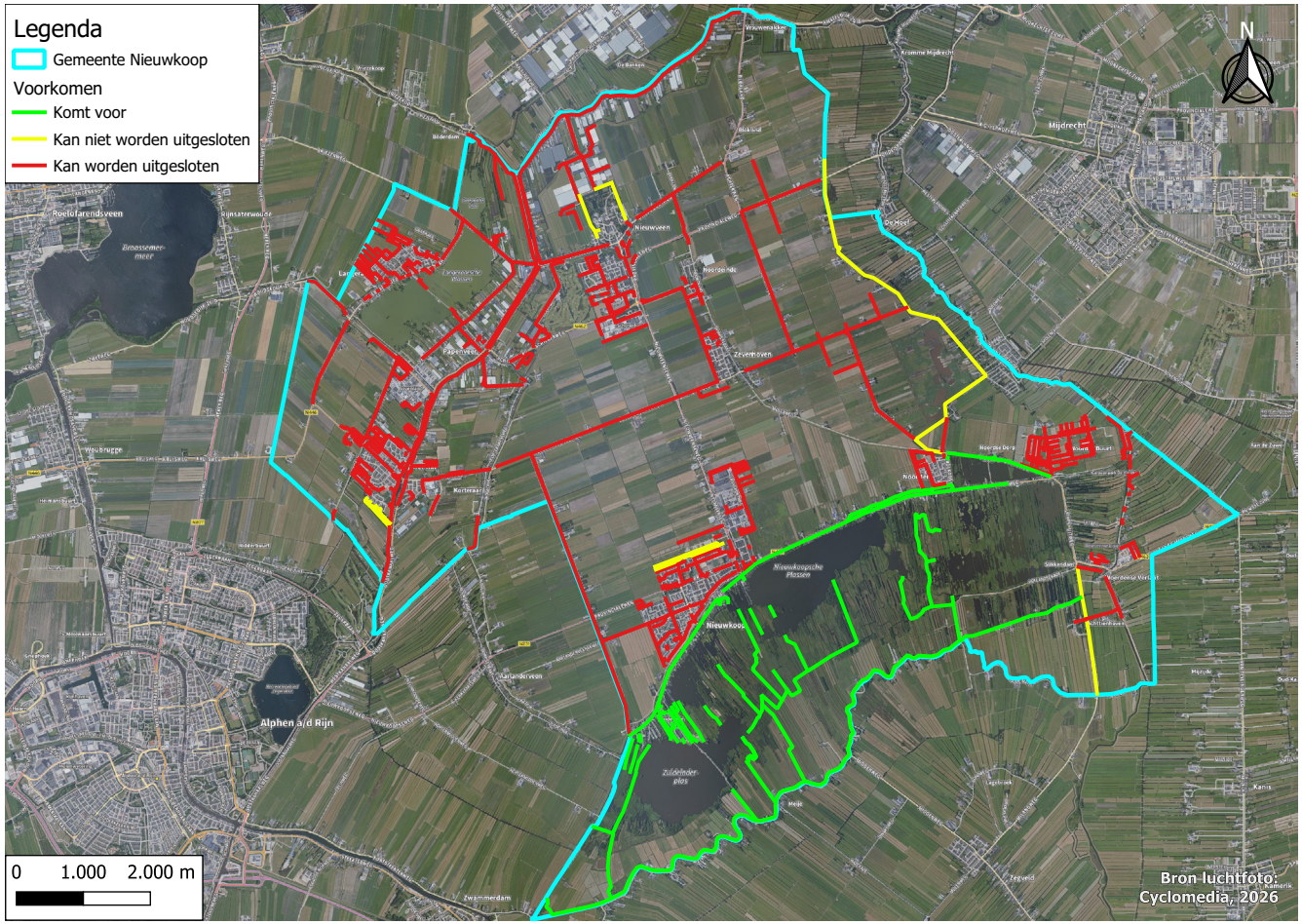
In deze tabel zijn de Rode Lijst-soorten en soorten van de Habitatrichtlijn bijlage II opgenomen die binnen de (directe) omgeving van het plangebied zijn waargenomen (bron: NDFF). Er is een periode van tien jaar aangehouden. Dit zijn arbitraire grenzen die in de meeste situaties toereikend zullen zijn. Wij houden altijd rekening met uitzonderlijke gevallen, zoals bijzondere biotopen of soorten. Het getal achter een soort betreft het aantal waarnemingen.

(Korst)mossen		**Vogels**			
Fors rijpmos1	Korrelige taaiplaat1	Blauwe kiekendief364	Grote mantelmeeuw108	Oeverloper1152	Velduil133
Gemarmerd vingermos14	Krijtwitte plooiparasol1	Boerenzwaluw2367	Grutto4970	Paapje414	Visdief2648
Gewoon schorsmos6	Lentebekerzwam1	Bontbekplevier412	Huismus2642	Patrijs626	Watersnip3043
Groene spiraalkorst1	Lentefranjehoed1	Boomvalk474	Huiszwaluw1219	Pijlstaart3737	Wielewaal27
Groot takmos7	Lila koraaltje1	Brilduiker17	Keep231	Porseleinhoen295	Wilde zwaan8
Papilleus schildmos4	Muurtrechtertje1	Buidelmees495	Kemphaan2745	Ransuil490	Wintertaling3476
Rood boomzonnetje8	Oeverfranjehoed1	Draaihals113	Klapekster52	Ringmus822	Woudaap31
Stekelig vingermos4	Paarssteelschijnridderzwam1	Drieteenmeeuw1	Kleine zilverreiger1976	Roerdomp1161	Wulp2336
Waaiertakmos10	Penwortelfranjehoed1	Dwergmeeuw173	Kneu1124	Roodhalsfuut1	Zeearend29
Witkopschorsmos6	Populierleemhoed1	Engelse kwikstaart26	Koekoek1045	Slobeend3317	Zomertaling1748
Schimmels(28) 33	Rode plakkaatzwam1	Europese kanarie89	Kraanvogel4	Smient3168	Zwarte mees20
Bleke grondbekerzwam1	Roodvoetknotsje1	Gele kwikstaart1524	Kramsvogel603	Snor182	Zwarte stern176
Boomgaardvuurzwam1	Sneeuwzwammetje4	Goudplevier971	Kwak8	Spotvogel265	
Elzenstromakelkje1	Tijgertaaiplaat1	Graspieper1071	Kwartelkoning88	Steenuil1701	
Geel nestzwammetje1	Verblekende knotszwam1	Graszanger96	Lachstern4	Steltkluut2469	
Gelobde pruikzwam2	Vosrode weerschijnzwam1	Grauwe klauwier4	Matkop3	Tapuit878	
Gesteelde lakzwam2	Wijnrode vezelkop1	Grauwe vliegenvanger91	Middelste zaagbek2	Torenvalk4304	
Gewone morielje sl, incl. Morchella americana en M. vulgaris1	Wit poedersteelknotsje sl, incl. Kool-, Gedraaid, Ovaal, Dwergknotsje1	Grote karekiet320	Nachtegaal130	Tureluur3428	
Kegelmorielje1	Witsteelstropharia1	Grote lijster44	Oehoe53	Veldleeuwerik886	
Kleverige schorsmycena1					

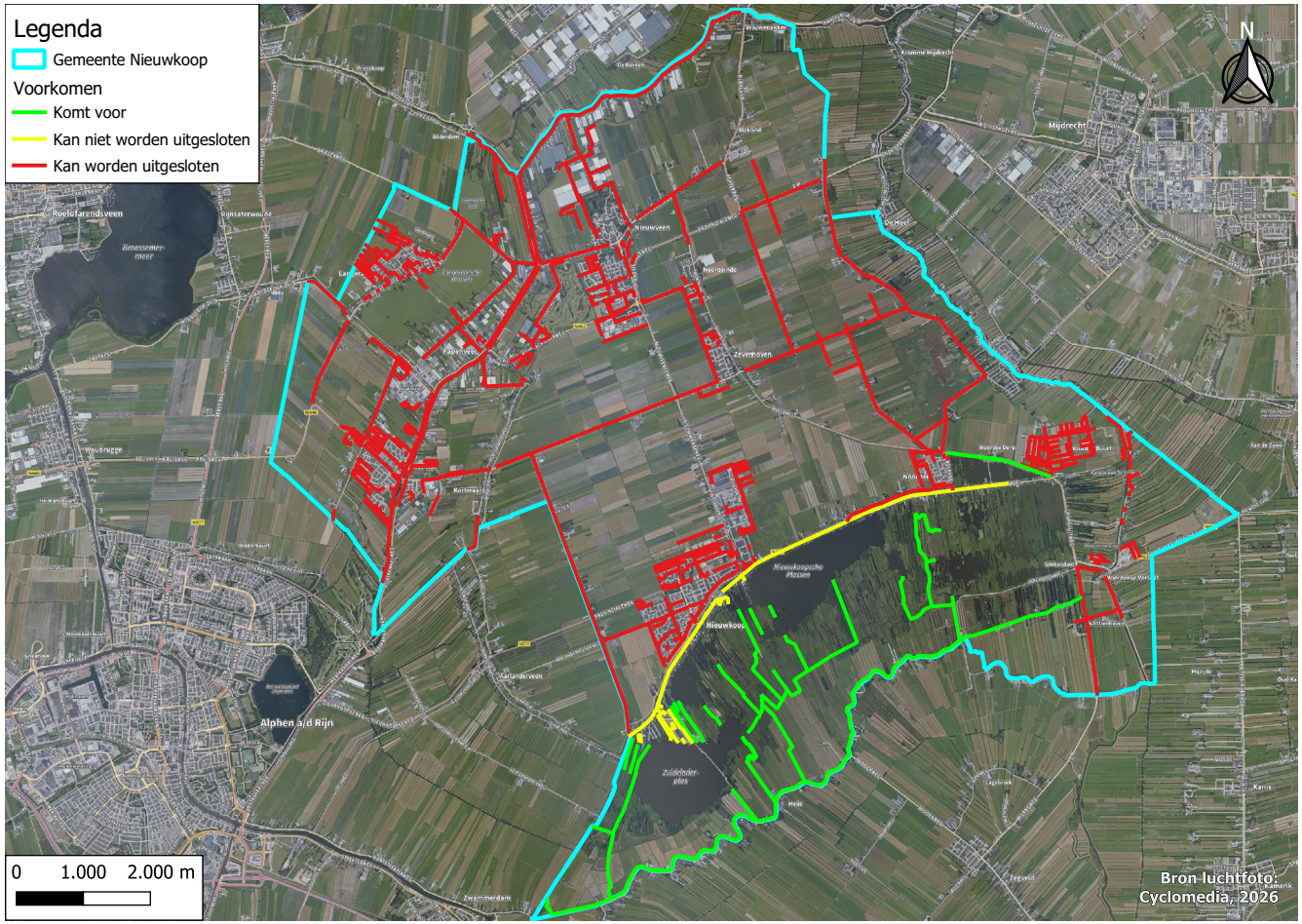
BIJLAGE 2 - POTENTIETEKENINGEN BESCHERMDE SOORTEN - NOORDSE WOELMUIS

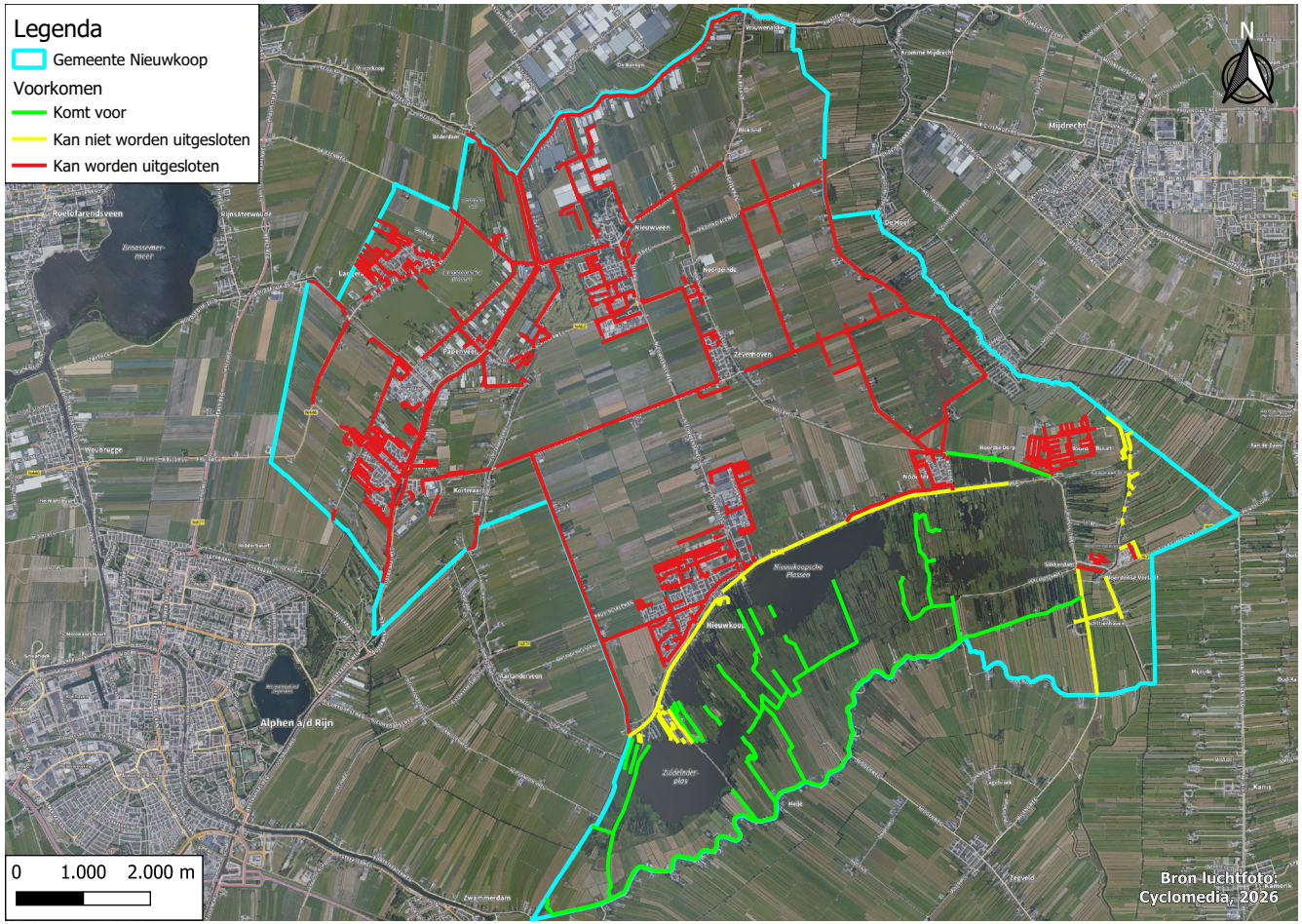
BIJLAGE 2 - POTENTIETEKENINGEN BESCHERMDE SOORTEN - WATERSPITSMUIS

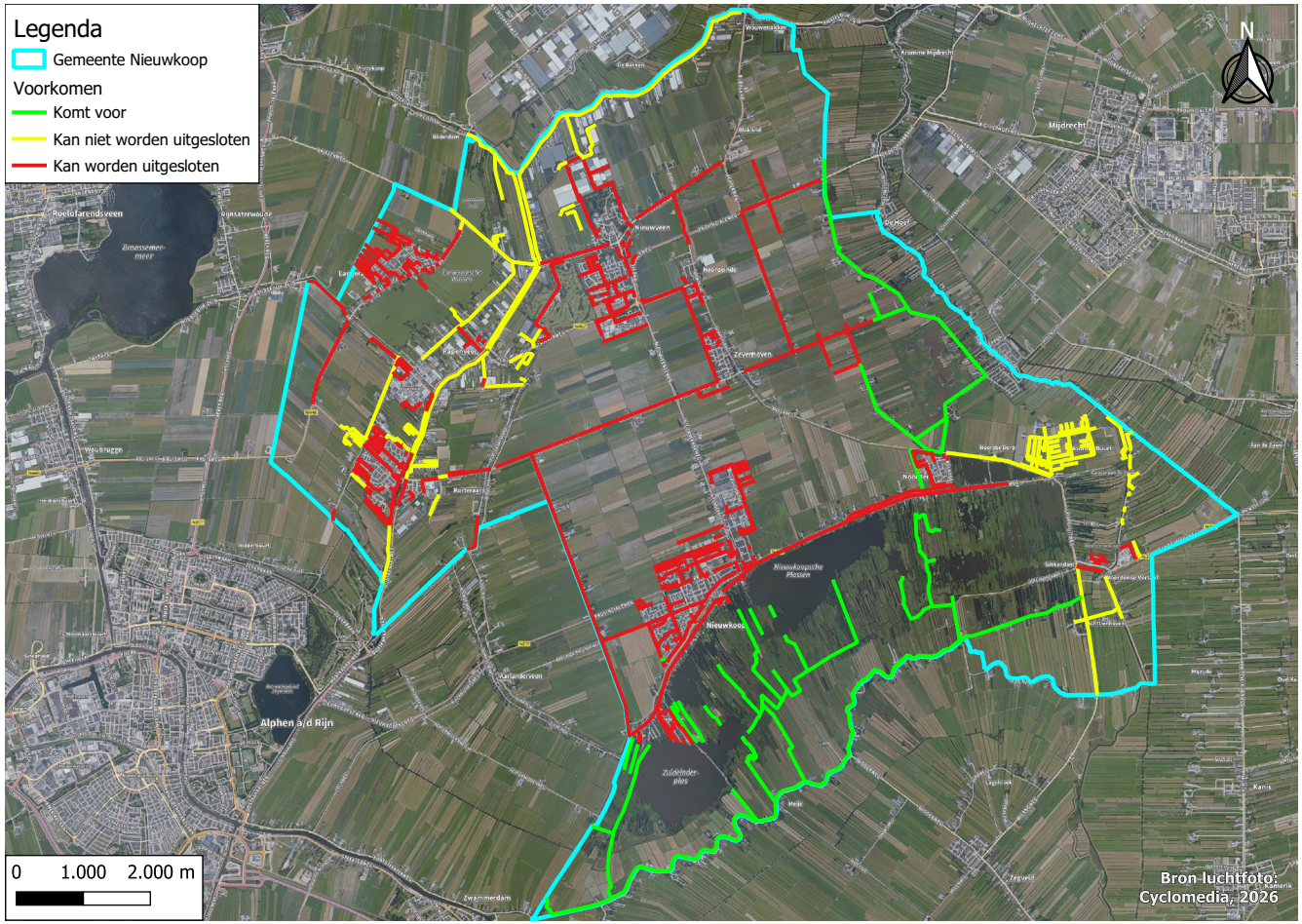
BIJLAGE 2 - POTENTIETEKENINGEN BESCHERMDE SOORTEN - BEVER

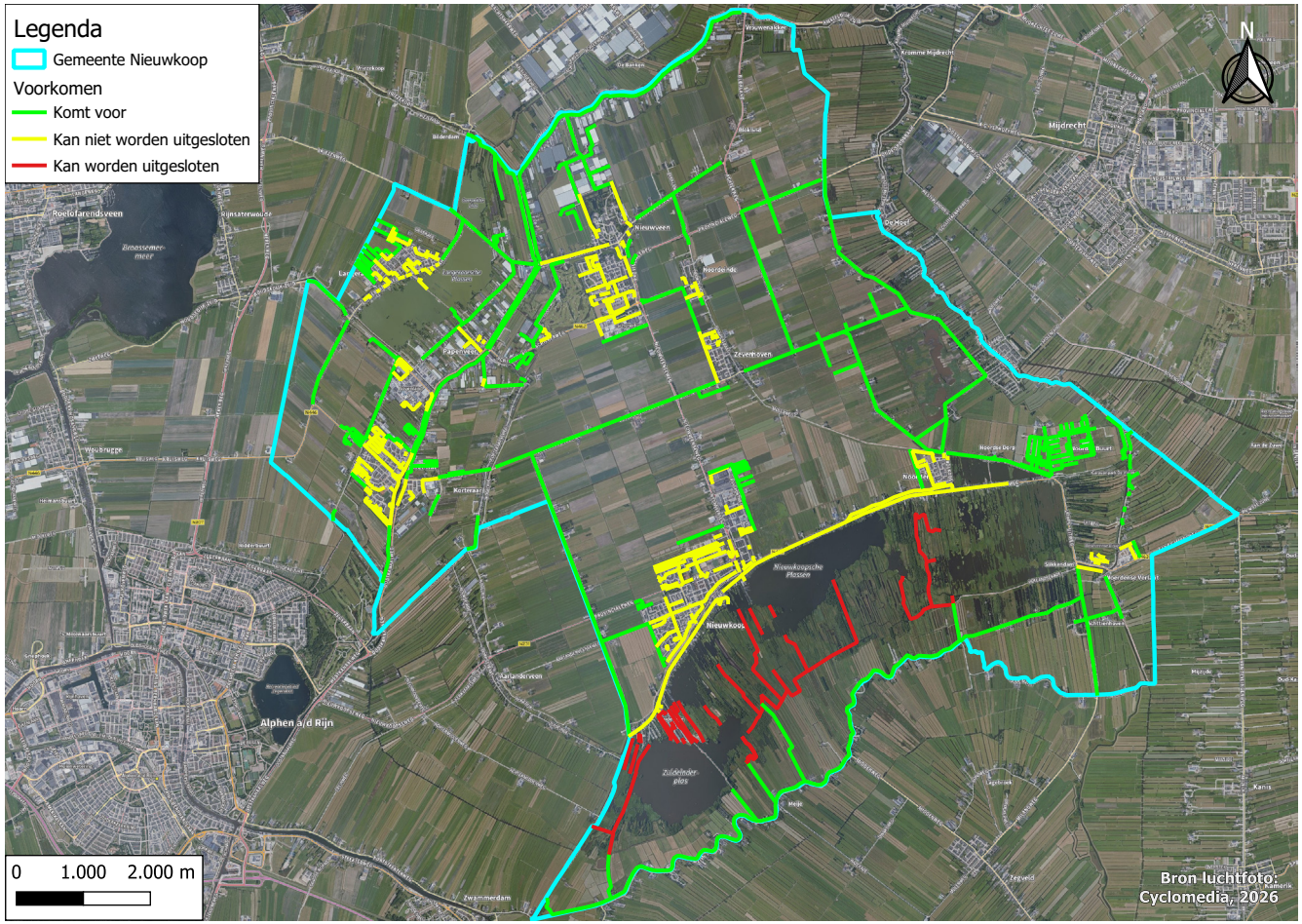
BIJLAGE 2 - POTENTIETEKENINGEN BESCHERMDE SOORTEN - OTTER

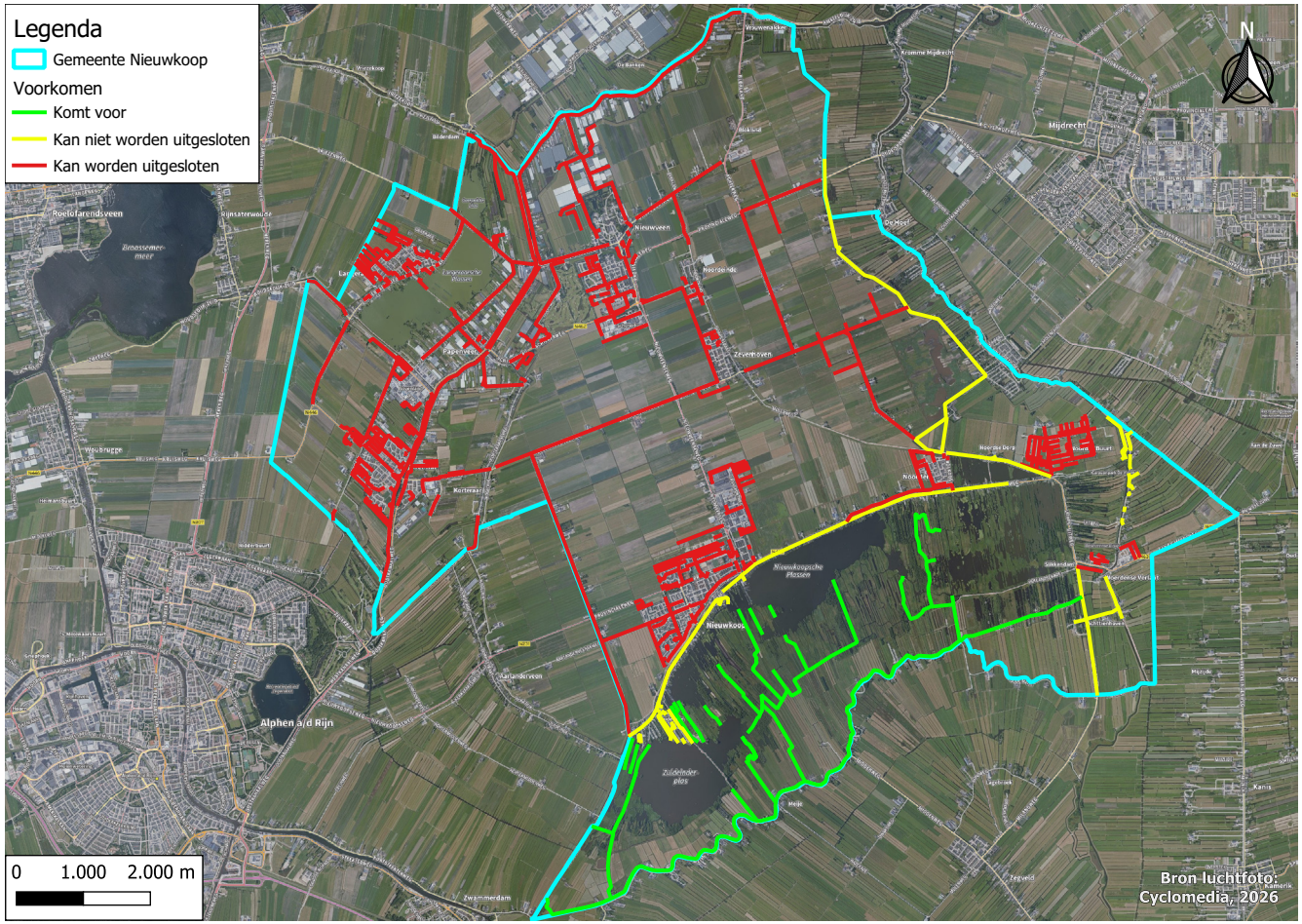
BIJLAGE 2 - POTENTIETEKENINGEN BESCHERMDE SOORTEN - HEIKIKKER

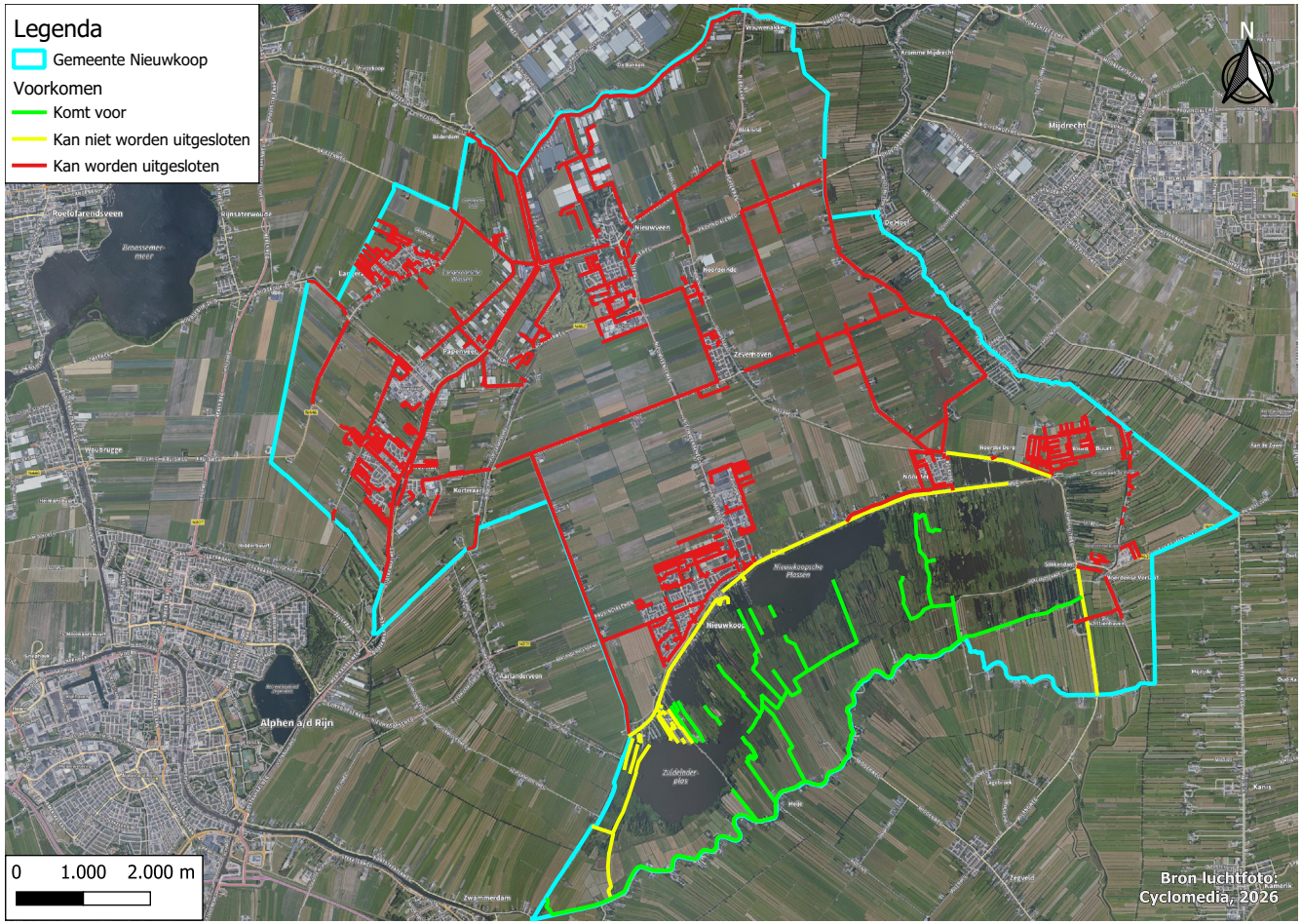
BIJLAGE 2 - POTENTIETEKENINGEN BESCHERMDE SOORTEN - RUGSTREEPPAD

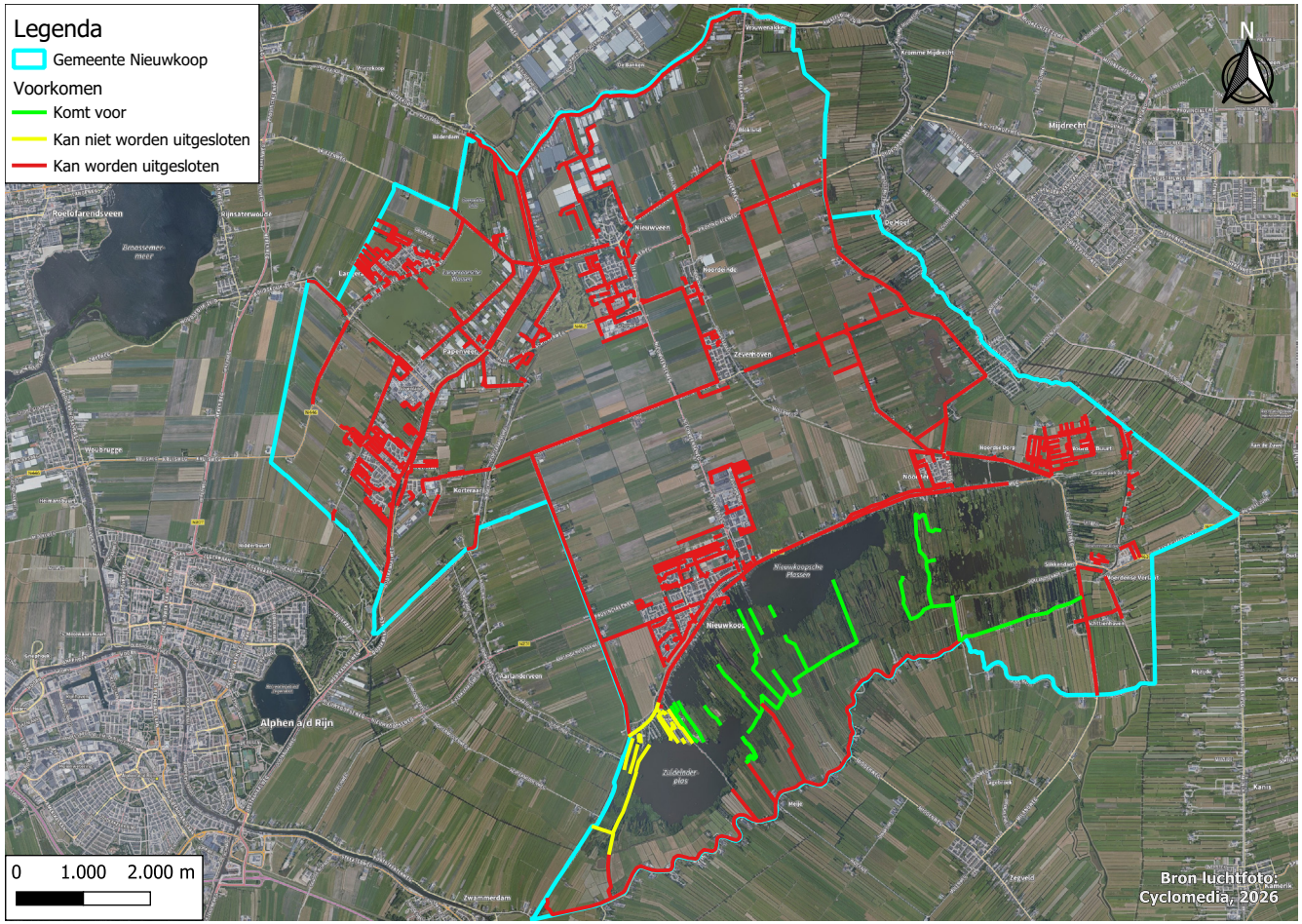
BIJLAGE 2 - POTENTIETEKENINGEN BESCHERMDE SOORTEN - RINGSLANG

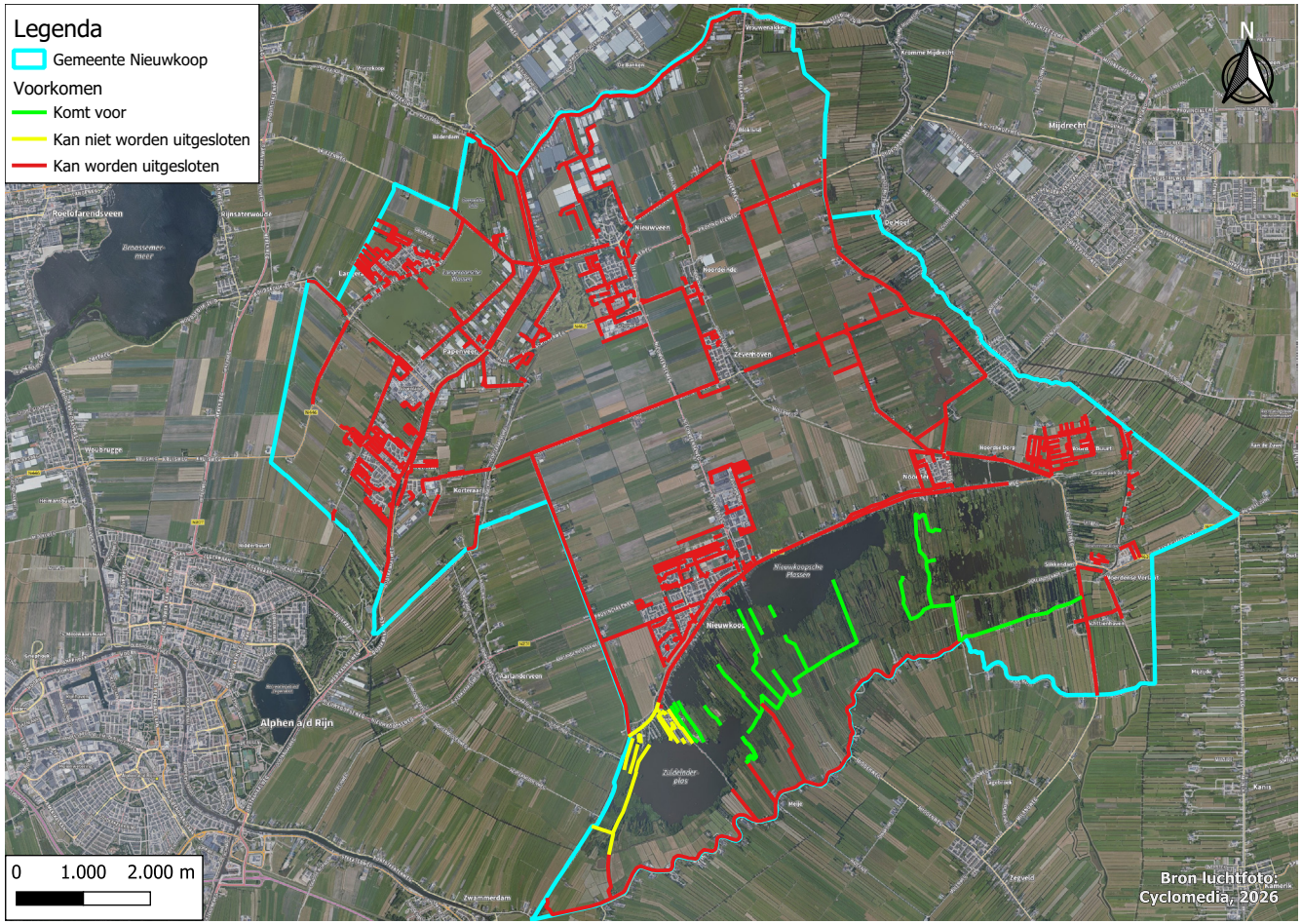
BIJLAGE 2 - POTENTIETEKENINGEN BESCHERMDE SOORTEN - GROENE GLAZENMAKER

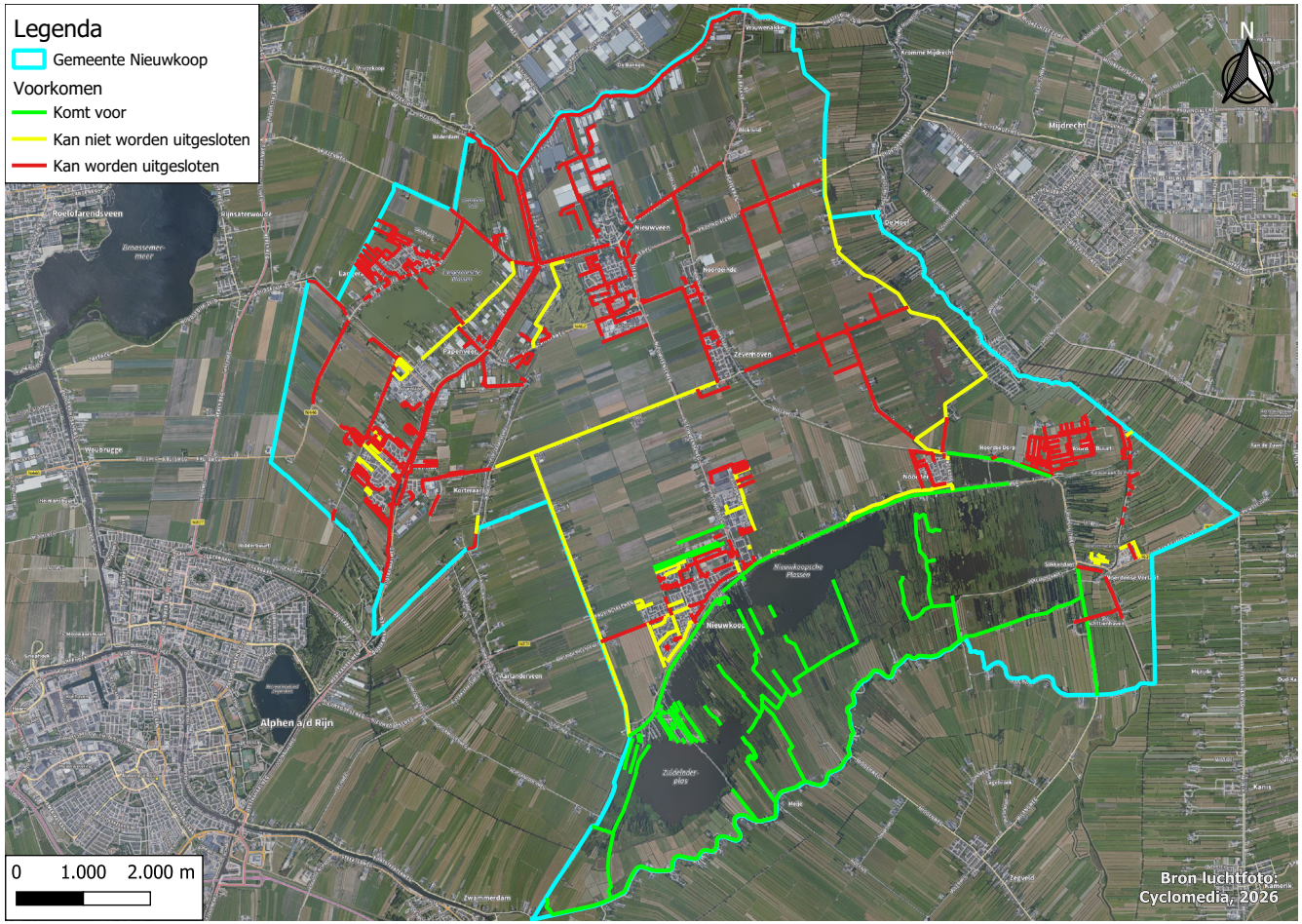
BIJLAGE 2 - POTENTIETEKENINGEN BESCHERMDE SOORTEN - GEVLEKTE WITSNUITLIBEL

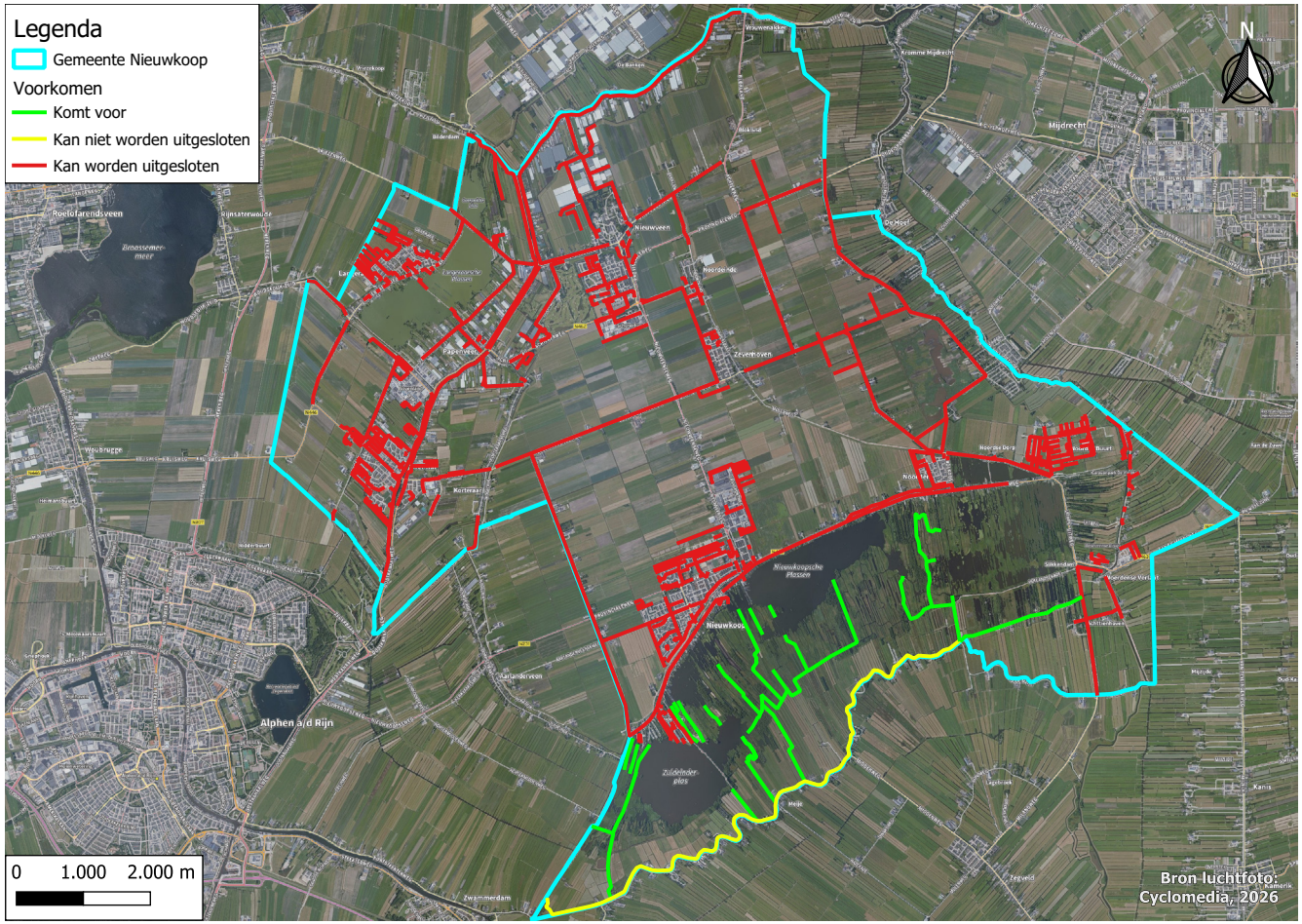
BIJLAGE 2 - POTENTIETEKENINGEN BESCHERMDE SOORTEN - SIERLIJKE WITSNUITLIBEL

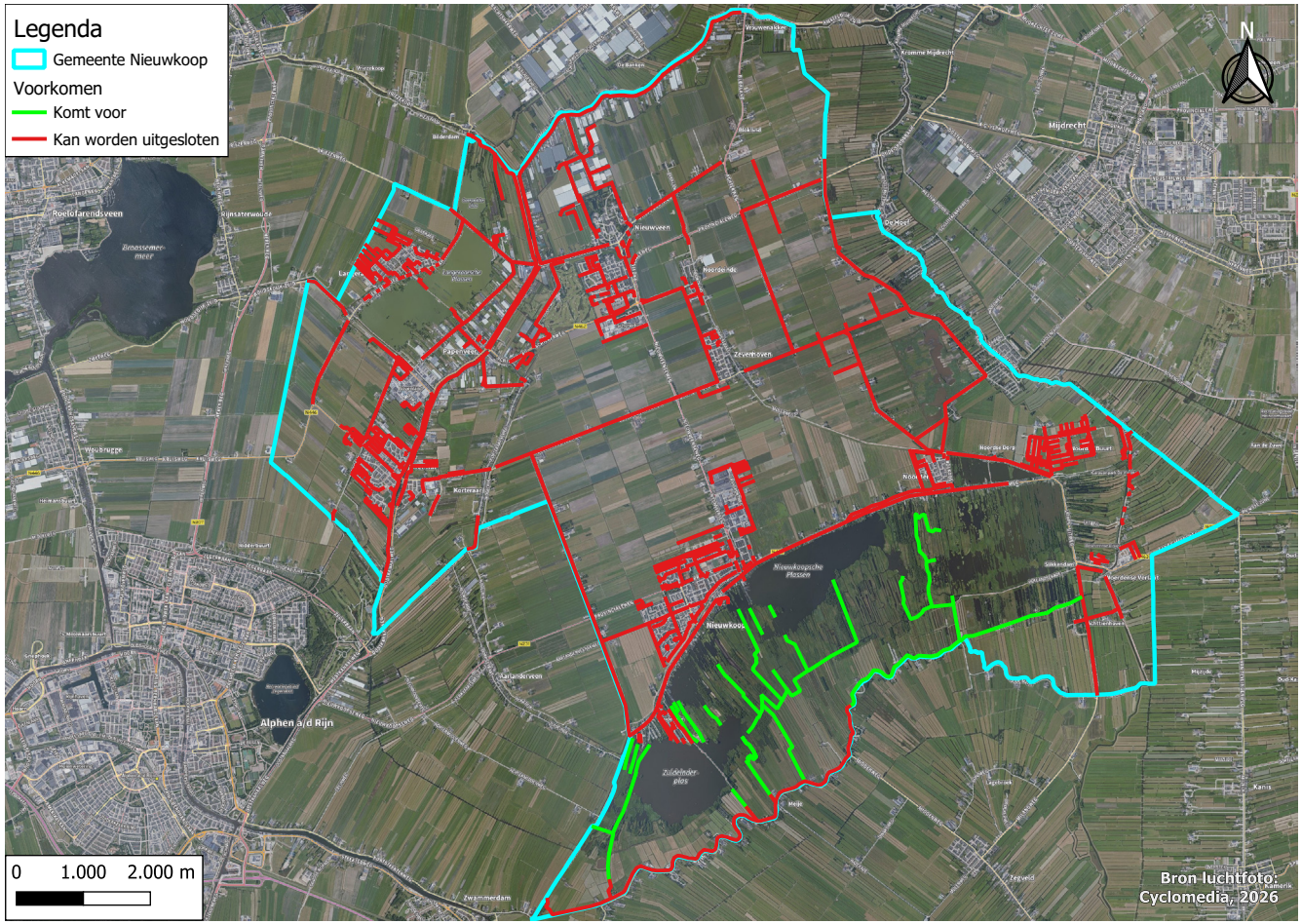
BIJLAGE 2 - POTENTIETEKENINGEN BESCHERMDE SOORTEN - PLATTE SCHIJFHOREN

BIJLAGE 2 - POTENTIETEKENINGEN BESCHERMDE SOORTEN - GESTREEPTE WATERROOFKEVER

BIJLAGE 2 - POTENTIETEKENINGEN BESCHERMDE SOORTEN - GROENKNOLORCHIS

Over ons

Habitus is een vooruitstrevend advies- en onderzoeksbureau voor biodiversiteit en natuurwetgeving. Wij zijn als organisatie **betrokken** bij de klant. Wij zorgen door **constante ontwikkeling** van onze diensten voor verhoging van de tevredenheid van onze klanten over onze dienstverlening. Wij zijn experts met **passie** voor ons vak en zorgen voor een soepel traject door kwaliteitsdiensten te bieden. Wij helpen onze klanten met praktisch advies over biodiversiteit en beschermde soorten. Wij geloven in langdurige samenwerking met opdrachtgevers, partners en collega's op een wijze die wederzijds voordeel oplevert.

Onze missie en kernwaarden

Het is onze missie om de biodiversiteit te beschermen en te verhogen. Met het team van collega's werken we dagelijks in vele projecten met passie aan onze missie. Met wetgeving gerelateerde adviezen dragen we bij aan de bescherming van soorten en zo aan bescherming van biodiversiteit. Met biodiversiteitsadviezen dragen we gericht en direct bij aan het verhogen van de biodiversiteit. Onze kernwaarden zijn:

- betrokken bij onze klanten
- constante ontwikkeling van onze dienstverlening
- passie voor natuur.

Klanttevredenheid en kwaliteit

Wij staan voor de kwaliteit die we leveren. Onder kwaliteit verstaan wij de mate waarin aan de klantverwachting wordt voldaan of wordt overtroffen. De klant is dus degene die bepaalt of wij kwaliteit leveren. Onze dienstverlening wordt door klanten gemiddeld met hoger dan een acht beoordeeld. Dit geeft aan dat we een passende invulling geven aan de klantverwachting. Wij vinden dat we in eerste instantie zelf aan de lat staan voor de te leveren kwaliteit. Om die reden hebben wij dan ook onze eigen kwaliteitseisen geformuleerd. In samenspraak met onze opdrachtgevers bepalen we de gewenste kwaliteit van een dienst.

Over ons logo

Libellen zijn prachtige insecten. Het is dan ook geen toeval dat we voor inspiratie voor ons logo geput hebben uit de fraaie en diverse vormen die de orde van libellen rijk is. Wist je bijvoorbeeld dat elke soort unieke vleugelkenmerken heeft? De paarse kleuren zijn een combinatie van blauw (dat staat voor stabiliteit) en de energie van rood. Paars staat ook voor **passie** en wordt verder geassocieerd met kracht, waardigheid (royalty), creativiteit en ambitie.

